

SHRIRAM City
MONEY WHEN YOU NEED IT MOST
SHRIRAM CITY UNION FINANCE
రూ. 50,00,000 వరకు
మీ ప్రస్తుత వ్యాపార అభివృద్ధి కొరకు రుణాలు
సంప్రదించండి
040-30915112
లిడా ఏడెమ్ శ్రీరామ్ బ్రాండ్
www.shriramcity.in

జైపాల్ రెడ్డి కన్నుమూత

అనారోగ్యంతో హైదరాబాద్ దవాఖానలో తుదిశ్వాస విల్లాలి వ్యక్తంచేసిన రాష్ట్రపతి, ఉపరాష్ట్రపతి, ప్రధాని • ఘనంగా నివాళు అర్పించిన సీఎం కేసీఆర్ నేడు అధికార లాంఛనాలతో అంత్యక్రియలు

దివికేసిన రాజకీయ దిగ్గజం

దేశం ఒక పరిణతి కలిగిన నాయకుణ్ణి కోల్పోయింది. ఒక విజ్ఞాన ఖని కన్నుమూసేసింది. జాతీయ రాజకీయాల్లో తనదైన ముద్రవేసిన రాజనీతిజ్ఞుడు, రాజకీయాలకు అతీతంగా అందరి స్నేహాన్ని చూరగొన్న అజాత శత్రువు, బహుభాషా క్రొవీడుడు, ఉత్తమ పార్లమెంటేరియన్ గా కీర్తి గడించిన నేత, కేంద్ర మాజీ మంత్రి, రాజ్యాంగ నిపుణుడు, కాంగ్రెస్ సీనియర్ నాయకుడు సూదాని జైపాల్ రెడ్డి అదివారం తెల్లవారుజామున హైదరాబాద్ లోని దవాఖానలో కన్నుమూశారు. జైపాల్ రెడ్డి పట్ల యావద్దేశ శోకతప్యమైంది. రాష్ట్రపతి రామ్ నాథ్ కోవింద్, ఉపరాష్ట్రపతి వెంకయ్యనాయుడు, ప్రధాన మంత్రి నరేంద్రమోదీ, గవర్నర్ ఈఎన్ ఎల్ సరసింహా, ముఖ్యమంత్రి

- పలుకాఖలకు కేంద్రమంత్రిగా సేవలు
- ప్రసారభారతి బిల్లులో కీలక పాత్ర
- ఎమ్మెల్యేగా ఎదిరింది..
- ఇందిరాగాంధీపైనే పోటీచేసిన ధీశాలి
- ఎఫ్ఎం రేడియో చానల్ విస్తృతికి కృషి

అదివారం హైదరాబాద్ లో జైపాల్ రెడ్డి ఘోషికాయంపై పుష్పగుచ్ఛం ఉంచి నివాళులర్పిస్తున్న ముఖ్యమంత్రి కే చంద్రశేఖరరావు. మంత్రులు ప్రతాంజ్ రెడ్డి, శ్రీనివాస్ గౌడ్, ఎంపీ కేశవరావు, టీఆర్ఎస్ నేత గుత్తాసుభందరెడ్డి కూడా ఉన్నారు.

మాజీ మంత్రి ముఖేశ్ గౌడ్ పరిస్థితి విషమం

హైదరాబాద్, నమస్తే తెలంగాణ: మాజీ మంత్రి ముఖేశ్ గౌడ్ అదివారం తీవ్ర అస్వస్థతకు గురయ్యారు. రాత్రి 9 గంటలకు ఆయనను అపోలో దవాఖానకు తరలించి చికిత్స అందజేస్తున్నారు. ఆయన పరిస్థితి విషమంగా ఉన్నదని అపోలో వైద్యులు తెలిపారు. క్యాన్సర్ వ్యాధి సోకడంతో ముఖేశ్ గౌడ్ కొంతకాలంగా అనారోగ్యంతో ఉన్నారు. రాష్ట్ర మంత్రి తలసాని శ్రీనివాస్ యాదవ్ అపోలో హాస్పిటల్ కు వెళ్లి ముఖేశ్ కుటుంబసభ్యులను పరామర్శించారు. తన తండ్రి ఆరోగ్య పరిస్థితి విషమంగా ఉన్న మాట ఆరోగ్య పరిస్థితి విషమంగా ఉన్న మాట

గోదావరిఖనిలో కాళేశ్వరం జలజాతర

గోదావరికి సారే అర్పిస్తున్న మంత్రి కొప్పుల ఈశ్వర్ తోపాటు ఎంపీ వెంకటేశ్ నేత, ఎమ్మెల్యేలు కోరుకంటి చందర్, బాల్యసమన్

పునరుజ్జీవన గంగ

గోదావరి 110 కిలోమీటర్ల మేర జలకళ

ఎగువ నుంచి చుక్కనీరు రాకపోయినా గోదావరిలో జలకళ ఉట్టిపడుతున్నది. ఒకటి కాదు.. రెండు కాదు... ఏకంగా 110 కిలోమీటర్ల పొడవున పదిమార్లు ప్రాణహిత జలాలతో కళకళలాడుతున్నది. కడలివైపు పరుగులు పెట్టే గోదావరి జలాలు కాళేశ్వర మంత్రంతో తెలంగాణ గడ్డపైనే తోటికినలాడుతున్నాయి. భార మోటర్లతో నిరంతరంగా ఎత్తిపోత కొనసాగుతున్నది. సోమవారం సుందెల్ల పంపుహౌస్ లో ఒక మోటరు ద్వారా చేపట్టిన ఎత్తిపోతలతో ప్రాణహిత జలాలు ఎల్లంపల్లికి చేరుకోసాగాయి. దీంతో కాళేశ్వరం ఎత్తిపోతల పథకంలో మూడు బరాజులు, మూడు పంపుహౌస్ లతో కూడిన అత్యంత కీలకమైన లింక్-1 చరిత్రాధికారాన్ని సాధించింది. ఈ నేపథ్యంలో ప్రభుత్వం రెండో ఎత్తిపోతల ధృవీకరించింది. పచ్చనెల ఐదోతేదీన ఎల్లంపల్లి నుంచి మిడ్ మా నేరు దిశగా గోదావరి జలాల ప్రయాణం ప్రారంభమయ్యే అవకాశమున్నది.

నేడు సుందెల్ల పంపుహౌస్ నుంచి ఎల్లంపల్లికి జలాల ఎత్తిపోత కాళేశ్వరం లింక్-1 జలాల తరలింపు నేటితో విజయవంతం వచ్చేనెల 5 నుంచి లింక్-2 ప్రారంభానికి సన్నాహాలు కన్నెపల్లిలో మూడు, అన్నారంలో నాలుగు మోటర్లతో ఎత్తిపోత రేవు నందిమేడారంలో ఐదో మోటరు వెటర్న్

హైదరాబాద్, నమస్తే తెలంగాణ, కాళేశ్వరం/సుపావేపుర్/మండలి: ప్రపంచంలోనే అద్భుత నిర్మాణమైన కాళేశ్వరం ఎత్తిపోతల పథకంలో గోదావరికి పునరుజ్జీవనం వచ్చింది. భౌగోళికంగా ప్రధాన గోదావరికి ఎగువన ఉన్న మహారాష్ట్ర నుంచి రేదా మంజీరా నుంచి వరద వస్తుంది. కానీ, దాదాపు దశాబ్దాలానికి పైగా ఆ పరిస్థితి లేక పోవడంతో ఉత్తరతెలంగాణ వరప్రదాయాన్ని శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు మనుగడ ప్రశ్నార్థకంగా మారింది. ఈ నేపథ్యంలో సీఎం కేసీఆర్ జలసంకల్పంతో సాగునీటి ప్రాజెక్టుల రీడిజైనింగ్ చేపట్టారు. అందులో భాగంగా కాళేశ్వరం ఎత్తిపోతల పథకాన్ని రూపొందించారు. ఇందుకోసం నీటిలభ్యత సమృద్ధిగా ఉన్న ప్రాణహిత జలాల గోదావరిలో కలిసిన తర్వాత వాటి గమనాన్ని మార్చేలా డిజైన్ తయారుచేశారు. కాళేశ్వరం ఎత్తిపోతల ప్రాజెక్టు ద్వారా

అదివారం అంతర్గా మండలం గోవిందాలోని సుందెల్ల పంపుహౌస్ హెడ్ రెగ్యులేటర్ గేట్ల జలకళ

చికెన్ ధరలు (వెన్ క్యాట్)

ఫారం ధర	85.00	లిట్రల్ లైవ్	107.00
డ్రెస్డ్	155.00	స్కిన్ లెస్	177.00

గుడ్ల ధరలు (వందకు)

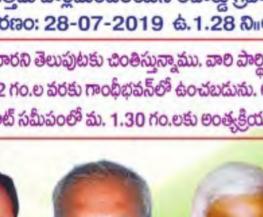
హైదరాబాద్	308.00	రంగారెడ్డి	308.00
మెదక్	308.00	కరీంనగర్	311.00
వరంగల్	311.00	చిల్లర ధర	3.70

తప్పలు చేశాం.. తన్నుకు చావండి!

- చీలికలు పేలికలుగా భూమాల్పడి
- ఒక సర్వే నంబర్ కు అనేక బై నంబర్లు
- వాస్తవంగా ఉన్న భూమికంటే లకార్లులో అధికం
- దరఖాస్తులకు స్పందించని అధికారులు
- గతంలో జరిగిన తప్పలకు మేమేం చేయగలముంటున్నామో అర్జి
- మహబూబ్ నగర్ జిల్లా వేములలో రెవెన్యూ అధికారుల అలసత్వం

మరో 14 మంది రెబల్ ఎమ్మెల్యేలపై అనర్హత వేటు

కర్ణాటక స్పీకర్ కేఆర్ రమేష్ కుమార్ సంచలన నిర్ణయం ముఖ్యమంత్రికి పరోక్షంగా లబ్ధి! అసెంబ్లీలో నేడే యెడియారప్ప విశ్వాస పరీక్ష

మేరికోం పసిడి పంచ్

ప్రెసిడెంట్స్ కవ్ టోర్నీ ఫైనల్లో ఫ్రాంక్స్ పై అలవోక విజయం

శ్రద్ధాంజలి

స్వల్పీయ సూదాని జైపాల్ రెడ్డి గారు

కేంద్ర మాజీ మంత్రివర్గ్యులు, ఉత్తమ పార్లమెంటేరియన్ అవార్డు గ్రహీత
జననం: 16-01-1942 మరణం: 28-07-2019 ఉ.1.28 ని.లకు

శ్రీ సూదాని జైపాల్ రెడ్డి గారు స్వర్గస్థులైనారని తెలుపుటకు చింతిస్తున్నాము. వారి పౌరుషదేహం సందర్శనార్థం నేడు ఉదయం 10 గం.ల నుండి 12 గం.ల వరకు గాంధీభవన్ లో ఉంచబడును. అంతిమయాత్ర 12 గంటలకు ప్రారంభమై నక్షత్ర రోడ్ లో పి.పి. ఘాట్ సమీపంలో మ. 1.30 గం.లకు అంత్యక్రియలు జరుగును. దాంతున్న వ్యక్తులకు..

సర్పంచి మళ్లమూడారం, కర్నూలు
అనిపాక బంగారు మాజీ ఎంపీ, మార్కెట్
ఎస్. శ్రీనివాస్ రెడ్డి మాజీ జడ్పీటీసీ, అమీనగర్
గట్ల కేశవరెడ్డి PACS వైద్య, శిల్పారంభి మం., రంగారెడ్డి జిల్లా

ధర్మగంట

తప్పలు చేశాం.. తన్నుకు చావండి!

మరో 14 మంది రెబల్ ఎమ్మెల్యేలపై అనర్హత వేటు

కర్ణాటక స్పీకర్ కేఆర్ రమేష్ కుమార్ సంచలన నిర్ణయం ముఖ్యమంత్రికి పరోక్షంగా లబ్ధి! అసెంబ్లీలో నేడే యెడియారప్ప విశ్వాస పరీక్ష

మేరికోం పసిడి పంచ్

ప్రెసిడెంట్స్ కవ్ టోర్నీ ఫైనల్లో ఫ్రాంక్స్ పై అలవోక విజయం

REBATE PHARMACY

Healthier India@affordable prices

REBATE PHARMA PVT. LTD.
Hayathnagar, Hyderabad
+ 91 83280 22855, 6303201890
www.rebatepharmacy.com

తేది: 29-7-2019 సోమవారం ఉ.9.00 గంటలకు **బిజెపి షాంరా**, ప్రధాన కార్యాలయాన్ని ప్రారంభిస్తున్న **శ్రీ ఈటెల రాజేందర్ గారు**, తెలంగాణ రాష్ట్ర వైద్య ఆరోగ్యశాఖ మంత్రి, అతిథులకు **స్వాగతం-సుస్వాగతం**

గౌ. శ్రీ డి. ప్రభాకర్ రావు గారు CMD, Transco & Genco, TS
గౌ. శ్రీ జి. రఘుమా రెడ్డి గారు CMD, TSSPOCL
గౌ. డా. అ.ఎ.ఎ. ప్రకాష్ కుమార్ IPS గారు డిప్యూటీ, తెలంగాణ రాష్ట్ర గురుకులూలు

చంద్రయానం

స్పష్టిక ప్రతిస్పష్టిక స్పష్టికంబోయేది చంద్రయానం! దేశం కన్న చిన్నదైనా శ్రీహరికోట ప్రపంచమంత విశాలమౌతోందిప్పుడు!

నా స్పష్టికారుల నిరల కోటా.. భారత అంతరిక్ష వ్యోమనాకాపు నువ్వే! నువ్వో శాస్త్రసుతుల నిలయమైనందుకు తల్లిలా పరవశిస్తున్న భూదేవిని నేనే!

నువ్వే ఆర్టికల్ ది ల్యాండ్ రివి కోవర్ వి సమరయోధునిలా అన్నీ అమర్చుకుని వేళ్లన చంద్రయానుడివి నిన్ననే భూకక్ష్యను దాదాచిన శాస్త్రవేది ధీరుడవి మానవ జ్ఞానాన్ని రోదసిలోకి పంపిన విశ్వంభరుడివి నువ్వే!

నా శాస్త్రమణుల రాసుల కోటా.. బిడ్డ తల్లి పట్టు నడయాడినట్లు ఏ లక్ష్య ప్రణయణం కోసం రోదసి రూపమెట్టి చంద్రబింబం మున్నె ఎన్నెన్ని ప్రదక్షణాలకు సిద్ధమై ప్రదక్షణానాకు మన తెలియదా!

మన చంద్రయానానికి ముందే మూడు దేశాలు తలో పాదం మోపాయిలే! జలశోధనే జలాశ్రయజే చంద్రయానాని అపరభగీరథ ప్రయత్నమంతా..

చంద్రతల మీద జల విరునామా దొరికితే చాలు చైనా కండ్లు ఎర్రబడక మానవు అమెరికా రహస్యాల బరిలోకి దిగక మానరు అయినా ఎవరో అంతరిక్షం వారిదే!

ఒకప్పుడు చంద్రతల మీద తడివుండేదట! రోపర్ దయవల్ల ఓ నీటిమడుగో జల సరోవరమా స్నానిగోలో దొరికితే బాగుంటుంది! నేనో చేపవెల్లనై సమర జల శంఖారావాన్ని పూరించేమాణ్ణి ఆస్థాదశ వర్షనల్లోని

చంద్రోదయ వర్షన కాలాంతరం చెందేది భూమిని భూదేవిగా భావించుకుంటున్నట్లే చంద్రకాంత మాతృ రూపమెట్టి మన భూమవ్య పిల్లలకు చనుబాలు పట్టేది నాకు నమ్మకాన్ని మించిన నమ్మకం ఉండబట్టే అంటున్నా చంద్ర మండలం ఎప్పుడొస్తా భూ మండలంగా వెల్లవిరుస్తుందని..!!

- డాక్టర్ నాశేశ్వరం శంకరం
94404 51960

ప్రకటనలు

‘విశ్వంభర’ సాహిత్య పురస్కారం
డాక్టర్ సి.నారాయణరెడ్డి 88వ జయంత్యుత్సవం సందర్భంగా ప్రఖ్యాత చలయిత డాక్టర్ చంద్రశేఖర కంబార గారికి ‘విశ్వంభర’ జాతీయ పురస్కారం ప్రధానోత్సవం 2019 జూలై 29న సాయంత్రం 5.30 గం 8 గంటలకు, హైదరాబాద్ నార్సేరోడ్ జిల్లా పీ కన్వెన్షన్ ట్రేడింగ్ సెంటర్లో జరుగుతుంది. సింగరెడ్డి నరంజనరెడ్డి అధ్యక్షతన జరుగు సభలో గౌరవ అతిథులుగా కె.వి.రాజు, మహమూద్ అలీ, డాక్టర్ యార్లగడ్డ లక్ష్మీప్రసాద్, డాక్టర్ నంది ని సిద్ధారెడ్డి, ఓల్గా హజరపుతార.

- గౌరవరాజు రామకృష్ణారావు, అధ్యక్షులు
- డాక్టర్ జె.వెన్నయ్య, ప్రధాన కార్యదర్శి

ఆవిష్కరణ సభ
ప్రాథమిక హరగోపాల్ నివాళి వ్యాసాల సంతకం ‘పరిమళించిన మానవత్వం’ ఆవిష్కరణ సభ 2019 జూలై 29న సాయంత్రం 5.30 గం 8 గంటలకు హైదరాబాద్లోని సుందరయ్య బిజ్నెస్ కేంద్రంలో జరుగుతుంది. ప్రాఫెసర్ కె.లక్ష్మీనారాయణ అధ్యక్షతన జరుగు సభలో ప్రాఫెసర్ వీ.ఎస్.ప్రసాద్, ప్రాఫెసర్ ఎస్. శేషయ్య, జీవనీక మార్, ప్రాఫెసర్ గడ్డం లక్ష్మణ్, పద్మకుమారి, ఉదయమిత, ప్రాఫెసర్ జి. హరగోపాల్ ప్రసంగి స్టారు, సి.రామోహన్, పి.స్వామి సభా నిర్వహణలో పాల్గొనుచుంటారు..

-పాలమూరు అధ్యయన వేదిక

హిందీ, ఆంగ్ల అనువాదాల ఆవిష్కరణ సభ
భూతం ముత్యాల రచించిన సూర సవల హిందీ, ఆంగ్ల అనువాదాల ఆవిష్కరణ సభ 2019 ఆగస్టు 18న సాయంత్రం 5.30 గంటలకు హైదరాబాద్ రవీంద్రభారతి మిసి ఆడిటోరియంలో జరుగుతుంది. డాక్టర్ జి.వి. రత్నాకర్ అధ్యక్షతన జరుగు సభలో గౌరవ అతిథులుగా డాక్టర్ దినుగు నరసింహారెడ్డి, డాక్టర్ సూర్య ధనుంజయ్, డాక్టర్ అంబటి సురేంద్రరాజు, దివనాల శ్రీనివాస్, డాక్టర్ నిమ్మ బాలారావు, డాక్టర్ మాధవ గోపి, డాక్టర్ చిన్నయ్య మల్లవరపు హాజరవుతారు. డాక్టర్ మాయావీ, డాక్టర్ బి. వెంకటరావు గారలు పుస్తకాలను ఆవిష్కరిస్తారు. సభా నిర్వహణ ఉత్తం శ్రీనివాస్.

- మాల విద్యావంతుల వేదిక

భూరే సినారె
కమ్మని శైతల రేడు చక్కనైన చెలికాడు వగలే వెన్నెల కురిసి బతుకంతా గడిపాడు పరుల కొరకు పాలుపండే మెత్తని మనసున్నవాడు నిరంతరం కవిత్వ కొరకు పరుగులు తీసినవాడు విశ్వంభరుడై ఎదిగిన సినారె విశ్వకవిగ విలసిల్లెను భూరే అదిమ నాగరికతలో నాదాలను స్రుగ్రియించి

కర్నూరు పసంతాల సోయంగా చిలుకరించి గోగ్రహాలలోని కొత్త అలాలను పలుకరించి నాగార్జునసాగర సవ తరంగాల మదియించి

భూమికల్పే ప్రభవించెను సినారె-అమర వేదికయై వెలుగొందెను భూరే నవ్యని పుష్పలలోన రవ్వలనెన్నో రాల్చి దివ్యల మువ్వల తోడ సవ్యుడులెన్నో చేసి మరణానికి పాలుపట్టి జోల పాలు పాడి గొన్నమామిడి కొమ్మల గూళ్ల తోడ ఆడి వేళ్ళు నినదించెను సినారె-జ్ఞాన పీఠ కనిపించెను భూరే..

- తిరునగరి శ్రీనివాసస్వామి
94403 69939

జిందగీ

నామవారం 29 జూలై 2019

WWW.NTNEWS.COM

nt.zindagi

జీర్ణశక్తి గోధుమలు

ప్రపంచవ్యాప్తంగా చాలా వంటకాల్లో గోధుమలను ఉపయోగిస్తారు. గోధుమలు నిత్యం ఆహారంలో ఉపయోగించడం వల్ల ఎన్నో ఆరోగ్య ప్రయోజనాలున్నాయి.

- గోధుమలతో తయారు చేసే ఆహారపదార్థాలు తేలికగా జీర్ణమవుతాయి. గోధుమలలోని అద్భుత ఆరోగ్య ప్రయోజనాలు అన్ని వయసుల వారికీ మేలు చేస్తాయి.
- రక్తం శుద్ధి చేసుకోవడానికి ఒక ఉత్తమ మార్గం గోధుమలతో తయారు చేసిన పదార్థాలు. గోధుమల రసం తాగడం వల్ల ఎల్ల రక్తకణాలు అభివృద్ధి చెందుతాయి. దీనిలో బి12, ఫోలిక్ యాసిడ్, ఐరన్ పుష్కలంగా ఉంటాయి.
- బరువు తగ్గాలనుకునే వారు గోధుమలకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యమివ్వాలి. ఈ ఆహార పదార్థాలను రెగ్యులర్ డైట్లో

- చేర్చుకుంటే అధిక క్యాలరీలు తగ్గతాయి. క్రమంగా బరువు తగ్గుతారు.
- గోధుమలను తరచూ ఆహారంలో తీసుకోవడం వల్ల గుండె బలోపేతమవుతుంది.
- గోధుమలలో విటమిన్ ఇ, సెలినియం, ఫైబర్ పుష్కలంగా ఉంటుంది. క్యాన్సర్ నివారణకా సహాయపడుతాయి.
- అధిక బ్లడ్ ప్రెజర్ సమస్యతో బాధపడే వారు మైదా లోటీలకు చెక్ పెట్టి గోధుమల పిండితో తయారు చేసే లాడ్జిల్లను తింటే మంచిది.

సక్సెస్ మంత్ర

పూల వ్యాపారంలో పురోగతి సాధించిన నుస్రత్ జహాన్

నుస్రత్ జహాన్

నుస్రత్ జహాన్ కంప్యూటర్ గ్రాడ్యుయేట్, ప్రభుత్వ ఉద్యోగి, కానీ, ఆమెకు పూల మొక్కలంటే ఎంతో ఇష్టం. దాని కోసం తన ఉద్యోగాన్ని వదిలేసింది. కశ్మీర్ లోని పుల్గామా జిల్లాలో ఫ్లెవోరి కల్చర్ బిజినెస్ స్టార్ట్ చేసింది. పురుషాభిక్షయం ఉండే కశ్మీర్ లో ఒక మహిళ పాలిట్రామిక్ వేత్తగా నిలదొక్కుకోవడం చాలా కష్టం. కానీ, నుస్రత్ పూల వ్యాపారంలో నిలదొక్కుకున్నది. 'పెటల్స్ అండ్ ఫేర్స్' దగ్గర నుంచి కష్మీర్ ఎస్సెన్స్ దాకా పుష్పల ఉత్పత్తులే ఆమె బిజినెస్. సాంప్రదాయ ఉత్పత్తులైన కుంకుమ పువ్వు, బాదం, చెల్లి, వాల్ నట్స్, యాపిల్, అలివీ, అప్రికాట్ మంచి, హ్యాండ్ మేడ్ సాఫ్ట్, స్కిన్ కేర్, బ్యూటీ ప్రొడక్ట్స్ ఆరోమేటిక్ ఆయిల్స్ అన్నీ ఈమె కంపెనీలో తయారవుతాయి. మనకు నచ్చిన రంగంలో రాణించాలంటున్నది నుస్రత్. వ్యాపారపరంగా ఎన్ని ఒడుదొడుకులు ఎదురైనా వెనుదిరగక విజేతగా నిలిచిన నుస్రత్ జహాన్ నా సక్సెస్ మంత్ర.

నుస్రత్ పుల్గామా జిల్లాలోని దదూర గ్రామం. కంప్యూటర్ గ్రాడ్యుయేషన్ చేసి ప్రభుత్వ ఉద్యోగాన్ని సంపాదించింది. అయితే ఆమె గోల్ అది కాదు. ఆమెకు చిన్నతనం నుంచి కూడా పూలన్నా, పూలమొక్కలన్నా ఎంతో ఇష్టం. అందుకే ఎప్పటికైనా పూల వ్యాపారం చేయాలని కలకన్నది. అందుకోసం తాతల నాటి నుండి వస్తున్న ఇంటి పెరడునే వేదిక చేసుకుంది. నుస్రత్ జమ్మి దెవలమ్మెంట్ అధారిటీలో కమ్యూనిటీ ఆర్గనైజర్ గా ప్రభుత్వోద్యోగం చేసింది. వ్యాపారానికి అడ్డుగా ఉండని ఉద్యోగానికి రాజీనామా కూడా చేసింది. ఒక శుభము హూర్ నా 'పెటల్స్ అండ్ ఫేర్స్' పేరిట బిజినెస్ శ్రీకారం చుట్టింది. ప్రారంభంలో బడ్డగా ఎవరి నుంచి ఎలాంటి ఆర్థికసాయం అందలేదామెకు. అయినా వెనుదిరగలేదు. ఎన్ని కష్టనష్టాలొచ్చినా అలాగే నిలబడింది. మొండితనమే ఆమెను విజేతగా నిలిపింది. ఇప్పుడు కల్ కష్టనష్ట బిజినెస్ శ్రీకారం చుట్టి వ్యాపారవేత్తగా ఎదిగింది.

తొలి అడుగు విజయం వైపు
ఒక వ్యాపారం ప్రారంభించాలంటే మనం ప్రారంభించే వ్యాపారానికి మార్కెట్లో డిమాండ్ ఉండే లేదో ముందు గమనించాలి. లేదా మార్కెట్లో ఎలాంటి వ్యాపారానికి డిమాండ్ ఉండే తెలుసుకోవాలి. నుస్రత్ కూడా దాన్నే అనుసరించింది. తన చేయాలనుకుంటున్న పూల వ్యాపారం ఎలా ఉండాలి అనేదానిపై సర్వే నిర్వహించింది. ఆ సర్వేలో సహజమైన, తాజా పూలు అనుకున్న స్థాయిలో లభించడం లేదన్న విషయాన్ని గుర్తించింది. ఎక్కడ చూసినా కృత్రిమంగా తయారు చేసిన పూలు ఉపయోగించడాన్ని గమనించింది. దీంతో ఫ్లెవోరికల్చర్ రంగంలోకి అడుగుపెడితే బాగుంటుందని భావించింది. ఆ రంగానికి ఆదరణ ఉంటుందన్న నమ్మకమే ఆమెను ముందుకు నడిపింది. అలా అప్పటి వరకు కశ్మీర్ లోయలో లేని ఫ్లెవోరికల్చర్ బిజినెస్ను ప్రారంభించింది. అయితే ఇలాంటి పూల వ్యాపారానికి అక్కడి ప్రభుత్వం నుంచి ఎలాంటి సహకారం అందలేదు. అయినా నుస్రత్ ముందుకు వెళ్లాలని నిర్ణయించుకుంది. బ్యాంక్ లో రుణం తీసుకుని వ్యాపారం మొదలుపెట్టింది. ఆమె చేస్తున్న ప్రయత్నాలపట్ల మొదట అంతగా అవగాహన లేకపోయినప్పటికీ తర్వాత ప్రభుత్వం ఆమె కుటుంబం, బంధుమిత్రులు కూడా సహకారం అందించారు. దీంతో ఇక వెనుదిరిగి చూడలేదు. తక్కువ సమయంలోనే మే పూల వ్యాపారం సక్సెస్ అయ్యింది. 'ఆడపిల్లలు తప్పని

సరిగా చదువుకోవాలి. నచ్చిన ఉద్యోగం చేయాలి. ఒక వేళ ఉద్యోగం దొరకకపోతే నిరాశ చెందకుండా తమకు నచ్చిన రంగంలో రాణించాలి. స్వయం ఉపాధికి కళ్ళిట్లో ముఖాలకు అన్ని రకాల పనరులు పుష్కలంగా ఉన్నాయి. మనం ఎంచుకున్న రంగంలో డైరెక్టుగా సాగితే విజయం మనల్ని వెతుక్కుంటూ వస్తుంది' అంటుంది నుస్రత్.

కట్టుబాట్లను దాటుకుని
కశ్మీర్ వంటి సమస్యాత్మక రాష్ట్రాల్లో వ్యాపారం అందుకోనూ మహిళా వ్యాపారం చేయడం అంటే కత్తిమీదసాములాంటిది. అందులోనూ ఫ్లెవోరికల్చర్ రంగంలో ఇక్కడ పూర్తిగా మగవాళ్లదే అధిపత్యం. అలాంటి రంగాన్ని నుస్రత్ ఎంచుకోవడమే ఒక సవాల్. నిజానికి నిన్ను మొన్నటి వరకు కశ్మీర్ లో అమ్మాయిలు చదువుకోవడానికి బయటకు వెళ్లడం అంటే సమ్మతించేవారు కాదు. ఇప్పుడప్పుడే కొంత అవగాహన పెరిగి చదువు విషయంలో ఎలాంటి అభ్యంగం తరాలు చెప్పడం లేదు. కానీ అమ్మాయి వ్యాపారం చేస్తున్నదంటే ఒప్పుకోవడం చాలా కష్టం. బ్యూటీషియన్, బోటికల్ వంటి బిజినెస్లు పూర్తిగా ఆడవాళ్ల నిర్వహించేవి కనుక పెద్దగా పట్టించుకోరు. కానీ, మగవారి ప్రయోజనం ఉండే ఎలాంటి

మరో మెట్టు ఎక్కి
పూలవ్యాపారంలో సాధించిన విజయంతో నుస్రత్ సంపత్తి పెంచలేదు. 'కశ్మీర్ ఎస్సెన్స్' పేరుతో మరో కంపెనీని ప్రారంభించింది. అందులో మొక్కలు నాటడం, వాటిని ఉత్పత్తులుగా మార్చడం వంటివి చేస్తారు. ఇక్కడ సాంప్రదాయ ఉత్పత్తులైన కుంకుమ పువ్వు, బాదం, చెల్లి, వాల్ నట్స్, యాపిల్, అలివీ, అప్రికాట్ మంచి, హ్యాండ్ మేడ్ సాఫ్ట్, స్కిన్ కేర్, బ్యూటీ ప్రొడక్ట్స్, ఆరోమేటిక్ ఆయిల్స్ అన్నీ ఈమె కంపెనీలో తయారవుతాయి. అంతేకాదు కశ్మీర్ లోని సంస్కృతి, చారిత్రక వారసత్వ సంపదను పెంపొందించడం, వాటిని కాపాడడం వంటి కార్యక్రమాలు నిర్వహించడానికి 'సెంటర్ కల్చరల్ ఐడెంటిటీ కల్చర్ అండ్ హెరిటేజీ ట్రస్టు'ను ప్రారంభించింది. అదే సమయంలో ఆమె మాత్రమేదాని పాడై కిక్సీ ట్రాన్స్ ఫార్మాట్ చేశారు. అయినా తన వ్యాపారాన్ని మాత్రం విస్తరించలేదు. ఆమె చేసినా, చేస్తున్న సేవలకు గుర్తుగా 'టాటా స్ట్రీజ్ ఇంపాల్స్', 'బిస్కెట్ బిజినెస్ ఉమెన్' వంటి అవార్డులు పరించాయి.

సమాజం భిన్నంగా చూస్తుంది. అయినా నుస్రత్ వేటికీ తలవంచలేదు. కఠినమైన కట్టుబాట్లను కాదని ఏదైతే అదే జరగని అని ముందుకే సాగింది. 'నాకు ఎదురైన అనుభవాలే నాలో ఆత్మవిశ్వాసాన్ని నింపాయని' అంటున్నది నుస్రత్.

స్వంతంగా పూలతోటలు
2000లో వ్యాపారం ప్రారంభించడానికి ముందు నుస్రత్ ఒక ఫ్లవర్ ఎగ్జిబిషన్ నిర్వహించింది. ఆమె అనుకున్నదానికంటే ఎక్కువ స్పందన వచ్చింది. కొన్ని ఆర్డర్లు కూడా వచ్చాయి. అప్పటి వరకు నిలువచేసిన పూలు లేదా కృత్రిమ పూలు ఇచ్చే సంస్కృతి ఆమె బాటా చెప్పే తాజా పూలు ఇచ్చే సంస్కృతిని మొదలు పెట్టింది. దీనిమీదా చాలామందికి అవగాహన లేకపోవడంతో ప్రారంభంలో వ్యాపారం అంతంత మాత్రంగా ఉండేది. అయితే తాజా పూలకు, కృత్రిమ పూలకు తేడా తెలుసుకున్నాక అక్కడి ప్రజలు పూలు కొనడానికి ఆసక్తి కనపరిచారు. దీంతో వ్యాపారం ఊపందుకుంది. ప్రభుత్వం ఎలాంటి సాయం చేయకపోవడంతో నుస్రత్ కష్టరే మేడ విదేశాల నుంచి పూలను దిగుమతి చేసుకునేది. అయితే అది భద్రతతో కూడుకున్న పని కావడంతో తర్వాత తన ఇంటి పెరడులో పూలమొక్కల పెంపకాన్ని ప్రారంభించింది. 2004లో సుజిత 'పెటల్స్ అండ్ ఫేర్స్' పేరుతో ఒక ఫ్లవర్ షోరూమ్ ను ప్రారంభించింది. తన వ్యాపారం పెరుగుతున్న క్రమంలో టీర్వా ప్రాంతంలో పూల మొక్కల పెంపకాన్ని ప్రారంభించింది. రకరకాల పూలమొక్కలు పెంచింది. దీంతో విదేశాల నుంచి పూలను దిగుమతి చేసుకోవాల్సిన అవసరం లేకుండా పోయింది. దిగుమతి అపడంతో పాటు తన స్వయంగా పూల తోటను ఎంచుకున్నదంతో లాభాలు పెరిగాయి. అంతేకాదు తన పూలతోటలో పూనిన పూలను విదేశాలకు ఎగుమతి చేసే స్థాయికి చేరుకుంది. ఇప్పుడు నుస్రత్ మూడు పూలతోటలు, ఒక రిటైల్ అవుట్ లెట్ పదిహేను మంది రెగ్యులర్ ఉద్యోగులు, రెండు కోట్ల రూపాయల వార్షిక లాభంతో కశ్మీర్ లోయలో తన కంటూ ఒక ప్రత్యేక వ్యాపార సామ్రాజ్యాన్ని నిర్మించుకుంది.

మూగజీవాలే ప్రాణంగా!

ఈమెకు మూగజీవాలంటే ప్రాణం. ఇప్పటి వరకు వేలాది జంతువుల ప్రాణాలు కాపాడింది. ఈ క్రమంలో జంతు హక్కుల కార్యకర్తలలో ఒకరిగా నిలిచి... మూగజీవాలనే కన్నబిడ్డలా చూసుకుంటున్నది.

తమిళనాడులో చెన్నైకి చెందిన షిరానీ పెరిరాయకు మూగ జీవాల సంరక్షణకు నడుంకట్టింది. ఇందుకుగల కారణం.. 1992 నుంచి 1995 మధ్యకాలంలో చెన్నైలో 20 వేలకు పైగా కుక్కలు దారుణంగా హతమయ్యాయి. దీంతో ప్రజల్లో జంతు సంరక్షణపై అవగాహన కలిగిస్తూ.. జంతువుల పెంపకాన్ని ప్రోత్సహిస్తున్నది. ఇప్పటి వరకు 800లకు పైగా జీవులను కాపాడి.. వాటి సంరక్షణ బాధ్యతలు చూస్తున్నది షిరానీ పెరిరాయ. తల్లిగా మారి వాటికి ప్రతిరోజూ కావాల్సిన ఆహారం, వైద్య సదుపాయాలు అందిస్తున్నది. మూగ జీవాలను సంరక్షించడం దేవుడు ఇచ్చిన వరంలా భావిస్తున్నది షిరానీ. 1994లో 'పీపుల్ ఫర్ యానిమల్స్' సంస్థకు సహ వ్యవస్థాపకురాలిగా పనిచేసింది. ఆ సంస్థ ద్వారా వేలాది జంతువులను రక్షించింది. షిరానీకి తోడుగా ఆమె కుటుంబం కూడా జంతువుల సంరక్షణ బాధ్యతలు తీసుకుంటున్నది. రోడ్డు ప్రమాదంలో గాయపడిన 17 పిల్లలను కాపాడి, వాటి బాధ్యతలు చూసుకుంటున్నాడు ఆమె తమ్ముడు. జీవశాస్త్రంలో పీహెచ్ డీ చేసిన షిరానీ 'ఇండియన్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ అగ్రికల్చరల్ రీసెర్చ్' ప్రముఖ పరిశోధకురాలిగా పేరొందింది. చెన్నైలోని రెడ్ హిల్స్ లో మూడున్నర ఎకరాల స్థలంలో తన వలంటీర్లతో కలిసి జంతువులను సంరక్షిస్తున్నది. వాటికి పెద్దదర్శకత్వం, ఆహారం అందిస్తున్నది. ప్రస్తుతం జంతు ప్రయోగ నియంత్రణ, పర్యవేక్షణ కమిటీ సభ్యురాలిగా బాధ్యతలు నిర్వహిస్తున్నది షిరానీ. తన జంతు సంరక్షణాలయంలో ప్రస్తుతం 102 పిల్లలు, 40 మేకలు, 185 పశువులు, 16 పానీస్ (గాడిద-గుర్రంపోలికతో ఉండేవి), 11 రేసు గుర్రాలను సంరక్షిస్తూ ఆందరికీ ఆదర్శంగా నిలుస్తున్నది షిరానీ పెరిరాయ.

ముడతల నివారణ ఇలా

చర్మం మీద ముడతలు నివారించడానికి ఖరీదైన క్రిములు, లేజర్ ట్రీట్ మెంట్లు అవసరం లేదు. సమస్య మొదటిలోనే ఈ చిన్న టిప్స్ పాటించి చూసి చర్మం తాజాగా మారుతుంది.

- గుడ్డు తెల్లనానోల్ కొద్దిగా నిమ్మరసం, చెంచా తేనె కలపాలి. దీన్ని ముఖం, మెడకు పూతలా పట్టించి, 20 నిమిషాల తర్వాత గోరువెచ్చని నీటితో కడగాలి. గుడ్డులోని ప్రోటీన్లు చర్మం బిగుతుగా మారాలి చేస్తాయి. నిమ్మరసం కొలాజెన్ ఉత్పత్తికి తోడ్పడుతుంది. తేనె చర్మానికి మృదులం చేస్తుంది.
- 8 బాదాం గింజలును రాత్రి నానబెట్టి.. ఉదయం పచ్చిపాలు పోసి ముద్దలా చేసుకోవాలి. దీన్ని ముఖానికి రాసుకుని అరగంబు తర్వాత చల్లని నీటితో కడిగివేయాలి. ఇలా వారంలో రెండు మూడు సార్లు చేస్తే ముడతలు పెరగకుండా ఉంటాయి.
- బాగా మగ్గిన అరటిపండును గుళ్లులా చేసుకోవాలి. అందులో చెంచా పెరుగు, కొద్దిగా తేనె కలపాలి. ఆ మిశ్రమాన్ని వేడి చేసి ఆ తర్వాత ముఖం, మెడకు పూతలా చేసుకోవాలి. 20 నిమిషాల తరువాత గోరువెచ్చని నీటితో కడిగితే ప్రయోజనం ఉంటుంది.
- ప్రతి రోజూ రాత్రి పచ్చిపాలులో దూదిని మునిగి ముఖానికి రాయాలి. ఉదయం లేచిన తర్వాత చల్లని నీటితో శుభ్రం చేసుకోవాలి. ఇలా వారం రోజులు చేస్తే ముఖం నిగిరింపు సంతురించుకుంటుంది.

టీప్స్ ట్రీట్ మేడమ్

సోషల్ మీడియా ద్వారా ప్రజల ఫిర్యాదులను పోలీసులకు ఇమ్మర్స.. గంటల వ్యవధిలోనే వారికి పరిష్కారమార్గాలు అందిస్తున్నది ఓ మహిళ. నిమిషాల్లో రక్షణ కల్పించే బాధితులకు భరోసా కల్పిస్తున్నది.

జొర్రంపేటకు చెందిన సంచిత పాండే 2004లో భాషాభివృద్ధి కమిటీ వచ్చింది. జర్నలిజం కోర్సు పూర్తి చేసి లోకల్ న్యూస్ చానెల్ రిపోర్టర్ గా చేరింది. విడి నిర్వహణలో ముంబైలో జరిగే నేరకేసులను గురించి తెలుసుకుంటూ పోలీసు అధికారులతో పరిచయాలను పెంచుకున్నది. కొద్దిరోజుల తర్వాత సంచిత ఓ చానెల్ ప్రసారమయ్యే 'సత్యమేవ జయతే' అనే కార్యక్రమానికి కథనాలు అందించేందుకు సీనియర్ కరిస్టోఫెర్ లాగా చేరింది. బాలీవుడ్ హీరో అమీర్ ఖాన్ వ్యాఖ్యాతగా పాత్రవహించే కార్యక్రమం ఇది. ఈ షో ద్వారా సమాజంలో ప్రజలు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలను పరిష్కరిస్తుంటారు. క్లెం రిపోర్టర్ గా పనిచేసిన సంచిత పాండే ఉన్న పరిచయాల ఇక్కడ బాగా పనిచేస్తాయి. రెండునెలల తర్వాత ఆమె 'సత్యమేవ జయతే' కార్యక్రమానికి సంబంధించిన సోషల్ మీడియా ప్రాజెక్టు బాధ్యతలు చేపట్టింది. అలా సామాజిక మాధ్యమంపై ప్రత్యేక దృష్టి పెట్టింది. సంచిత ఇచ్చే సమాచారంతో బెంగళూరు పోలీసులు టిప్స్ ట్రీట్ ద్వారా నేరాలను కొంతమేర నియంత్రించగలిగారు. ప్రజలకు అక్కడ వారు సేవలందించే ప్రక్రియను గురించి తెలుసుకున్నది. ఈ విషయాన్ని ముంబై పోలీసు ఉన్నతాధికారులకు తెలిపింది. దీంతో వారు సామాజిక మాధ్యమాల ద్వారా ప్రజల సమస్యలను పరిష్కరించేందుకు ప్రత్యేక బాధ్యతలు అప్పగించారు. సంచితకు కొంతమంది పోలీసు సిబ్బందిని కేటాయింపారు. ఫిర్యాదులను స్వీకరించేందుకు సోషల్ మీడియా వేదికను ఏర్పాటు చేసింది. ముంబై నగరం నలుమూలల నుంచి బాధితుల సమస్యలను పరిష్కరించేందుకు వీలుగా ఓ బ్యూటీ సోషల్ ఇన్ఫ్లూయెన్సర్ సేనాపతి, టిప్స్ ట్రీట్, వాట్సాప్ ద్వారా ఎటువంటి అప్రయోజనాలు జరిగినా వెంటనే స్పందించేందుకు పోలీసు సిబ్బందికి బాధ్యతలు అప్పగించింది. అలా సోషల్ మీడియా ద్వారా ముంబైలో నేరాల నియంత్రణకు కృషి చేస్తున్నది సంచిత పాండే. ఇప్పుడు ఆమెను అందరూ 'టీప్స్ ట్రీట్ మేడమ్' అని పిలుస్తున్నారు.

వంటింటి చిట్టాలు

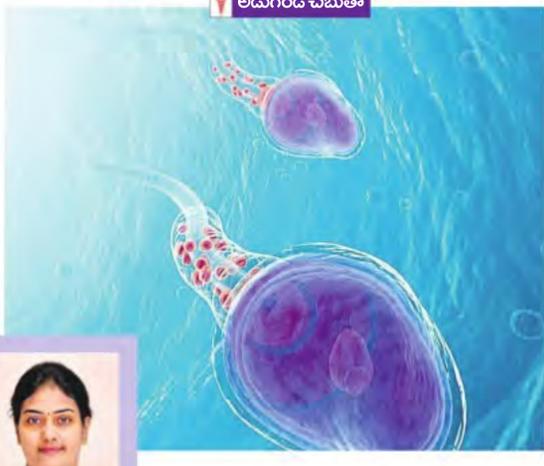
- ట్రెడ్ బజ్జీలు చేసేటప్పుడు ముక్కలకు ఇరువుల పెరుగు రాసి, పిండిలో ముంచి నూనెలో వేపాలి. ఇలా చేస్తే ట్రెడ్ ముక్కలు అధికంగా నూనె పీల్చవు.
- పాయసంలో నీళ్ల పక్కపైతే శనగపిండిని కలిపితే సరిపోతుంది.
- గోధుమలపిండిలో సూన్ సోయా పౌడర్, అర సూన్ చక్కెర చేర్చుకోవాలి. ఇలా చేస్తే పూరీలు రుచిగా ఉంటాయి.
- ఇటీకాకోసం ఉపయోగించే కారం పొడిలో నూనె, నెయ్యిని బదులుగా పెరుగు చేర్చుకుంటే రుచిగా ఉంటుంది.
- సూర తయారీకి కార్బోఫ్లోరైడ్ లేకపోతే అటుకుల పొడిని చేర్చుకుంటే సరిపోతుంది.
- అటుకులను వేయించి పొడి చేసి పెట్టుకుంటే.. కల్ లెట్ లకు ట్రెడ్ పొడికి బదులు, సూపర్ కార్బోఫ్లోరైడ్ రుచి బదులు వాడుకోవచ్చు.

లావుగా ఉంటే పిల్లలు కలగరా?

నా వయసు 35 సంవత్సరాలు. మాకు 5 సంవత్సరాల బాలు ఉన్నాడు. తర్వాత పిల్లలు పుట్టడం లేదు. ఎన్ని ప్రయత్నాలు చేసినా ఫలితం లేదు. బాలు వయసు ఎక్కువ అవుతుంది. ఇద్దరికీ మధ్య గ్యాప్ చాలా ఉంటుందేమో అనే ఆందోళన ఎక్కువ అవుతున్నది. మా ఆయన లావు ఎక్కువ ఉంటారు. లావు వల్ల సంతాన సమస్య వస్తుందా? డాక్టర్లు లైటింగ్ సమస్య అన్నారు. అంటే ఏంది? దయచేసి తెలుపగలరు.

- ఎస్. రేఖ, హైదరాబాద్

ఇది జీవనశైలి సమస్య. సంతానం కలుగడం అనే ఆందోళనలోంచి మీరు బయటకు రావాలి. ఒకవేళ మీకు సంతాన సమస్య ఉందనుకుంటే ఇంతకుముందే బాలు పుట్టాడు కదా? సో.. ఐదోదశకు, ఇప్పటికీ మీ ఆహారపు అలవాట్లు, జీవనశైలిలో మార్పులు చేర్చుకోవడమే మార్పు. మీ వారు అధిక బరువుతో ఉండటం కూడా కారణమే కావచ్చు. ఎక్కువగా టీటీ చూడటం, ఇంకొకటి తినడం వల్ల ముందు బద్దకం పెరుగుతుంది. దీనికి తోడు మధ్యం సేవించే అలవాటు ఉంటే ఊబాకాయం పెరిగి సంతానోత్పత్తి సమస్యగా మారుతుంది. మగవారిలో ఈ సమస్య వల్ల లైటింగ్ తగ్గిపోతుంది. మీకు డాక్టర్ కూడా ఇదే చెప్పారన్నారా కదా? ఒకవేళ ఆడవారిలో ఈ లక్షణాలు ఉంటే శృంగార కోరికలు తగ్గిపోతాయి. అమెరికన్ జర్నల్ ఆఫ్ ఎమీడమాలజీ జీవీవల ప్రకారం అధ్యయనం ప్రకారం వారానికి 20 గంటల కన్నా ఎక్కువగా టీటీ చూస్తే స్పెర్మ్ కౌంట్ 95% తగ్గిపోతుంది. రోజుకు 5 గంటల

కన్నా ఎక్కువ చూస్తే మెల్లిమెల్లిగా శరీరంలో సిస్టోస్టీరాన్ స్థాయి తగ్గి స్పెర్మ్ కౌంట్ తగ్గిపోతుంది. కాబట్టి ఈ పద్ధతిని మార్చుకోండి. మీరు.. మీ వారు శరీర బరువు తగ్గండి. బరువు అనేది డైటింగ్ చేస్తే తగ్గుతుంది. వ్యాయామం చేయండి. కనీసం వారానికి 4 గంటలు తగ్గుకుండా వ్యాయామం చేయడం వల్ల ఊబాకాయం తగ్గుతుంది. ఎక్కువగా కొవ్వు పదార్థాలు తినడం వల్ల శృంగార కోరికలు మారిపోతుంది. ఎక్కువగా కూర్చున్న పనిచేయడం వల్ల కూడా ఈ సమస్య వస్తుంది. వెల్లిలిటి స్పెర్మటోజెన్ కలిసి మీ సమస్యకు కొన్నింటిని తీసుకోండి. ఆ తర్వాత మీ జీవనశైలిని మీరే మార్చుకుంటారు.

డాక్టర్ శిల్పారెడ్డి ఐపిఎస్ నిపుణురాలు ఇందిరా ఐపిఎఫ్ హాస్పిటల్ హైదరాబాద్

నమస్తే తెలంగాణ

నిపుణ

[కఠినగర్]
సోమవారం 29 జూలై 2019

వైద్యవిద్య చదవాలనుకుని అందులో సీటు రానివారు బాధపడడాల్సి వస్తుంది. ఎందుకంటే వైద్యవిద్యలో ఒక భాగమైన ఫిజియోథెరపీ కోర్సును కూడా చేసి డాక్టర్ కావచ్చు. ప్రస్తుతం మాలిన పరిస్థితులవల్ల ప్రతి ఒక్కరిలో ఏదో ఒకవిధంగా ఆరోగ్యం దెబ్బ తిని నొప్పి బాలినపడుతుంటారు. ఈ నొప్పిలు, ఇతరత్రా అనారోగ్య పరిస్థితులను దూరం చేయడానికి ఫిజియోథెరపిస్టుల అవసరం ఉంది. కాబట్టి ఈ కోర్సు చేసినవారికి కూడా మంచి భవిష్యత్తు ఉంటుంది. ఈ నేపథ్యంలో కోర్సు గురించి వివరాలు మీ కోసం అందిస్తున్నాం.

- హెల్త్ కేర్ రంగంలో అవకాశాలకు వేదికగా నిలుస్తున్న ఫిజియోథెరపీ కోర్సు, ఇది వృద్ధులు, ప్రమాదాల్లో గాయపడినవారు, ఇతర వ్యాధులతో బాధపడుతున్నవారికి సేవలందించే ఒక వైద్య విభాగం. ఔషధాలతో చికిత్సకు అనుబంధంగా ఉంటుంది.
- ప్రజల జీవనశైలిలో మార్పులవల్ల ఆరోగ్యం దెబ్బతినడం, అసుకోని ప్రమాదాలు జరిగి గాయాపాలు కావడం జరుగుతుంది. దీంతో శరీరం విపరీతమైన నొప్పిలకు గురవుతుంది. వీటినుంచి ఉపశమనం పొందడానికి ఫిజియోథెరపీ చాలా ఉపయోగపడుతుంది.
- శారీరక నొప్పులతో బాధపడేవారికి వైద్యం అందించే విధానాలను ఈ కోర్సులో నేర్పబడుతుంది. నొప్పుల బాధలనేమి వృద్ధులకు, రుమటాయిడ్, ఆర్థరైటిస్ వంటి వ్యాధిగ్రస్తులకు వస్తుంటాయి. వీరికి ఆ బాధల నుంచి ఉపశమనం కలిగించేందుకు ఈ ఫిజియోథెరపిస్టుల అవసరం చాలా ఉంది.
- ఇది వైద్యశాస్త్రంలో ఒక భాగం కాబట్టి వ్యాపన అనాటమీ, ఫిజియాలజీ, పాథాలజీ, ఫార్మకాలజీ, సైకాలజీ, మెడికల్, సర్జికల్ కండిషన్స్, బయోమెకానిక్స్, వైకల్యం నివారణ, పునరావాసం ఇతర అంశాలకు ఈ కోర్సులో ఉంటాయి. కోర్సు పూర్తిచేయడానికి ఆరు నెలలు ఇంటర్మీడియట్ చేయాలి.

కోర్సులు

- ఫిజియోథెరపీకి సంబంధించి మన రాష్ట్రంలో ఒకేషనల్, బీఎస్సీ తులను మెరుగుపరచడానికి సిపార్టులు చేస్తారు. వీరికి ఏడాదికి రూ.8 లక్షల నుంచి రూ.7 లక్షల వరకు వేతనం లభిస్తుంది.
- ఓస్టియోపాథ్: రోగులనుబట్టి మృదన చేయడం వీరి విధి. తాకడం, సాగదీయడం, మసాజ్ చేయడం వంటి అనేక రకాల శారీరక పద్ధతులను ఉపయోగించి శరీరంలోని వివిధ ప్రాంతాలను ఉత్తేజపరచడం ద్వారా చికిత్స చేయడం వీరి బాధ్యత. ఈ పద్ధతుల ద్వారా వీరు శరీరంలోని వివిధ భాగాలకు రక్త ప్రవాహాన్ని పెంచడం, అడ్డపడే కదలికలను సులభతరం చేస్తారు. వీరికి ఏడాదికి రూ.2.5 లక్షల నుంచి రూ.5 లక్షల వరకు వేతనం లభిస్తుంది.
- కస్టోమైజ్: వీరు రోగులను వైద్యులను సలహాదారులుగా ఉంచుతారు. వైద్య రోగ్య సదుపాయాలు, ఔషధాలు సమకూరుస్తారు. వీరికి ఏడాదికి రూ.2 లక్షల నుంచి రూ.4 లక్షల వరకు వేతనం లభిస్తుంది.

జాబ్ ప్రొఫెస్సర్లు

- ఫిజియోథెరపిస్ట్: అనారోగ్యం, గాయం, వైకల్యం, వృద్ధాప్యం ఫలితంగా శారీరక ఇబ్బందులతో బాధపడుతున్న రోగులకు సహాయం చేయడం వీరి పని. వీరు తమ చికిత్సా పద్ధతులను మెరుగుపర్చడం, ఎలక్ట్రోథెరపీ ఉపయోగించి చికిత్సా కార్యక్రమాలను రూపొందించడం తోపాటు సమీక్షిస్తుంటారు. వీరికి ఏడాదికి రూ.2 లక్షల నుంచి రూ.7 లక్షల వరకు వేతనం ఉంటుంది.
- థెర్పిస్ట్: డిపార్ట్మెంట్ హాడ్ ఎప్పటికీ కచ్చితమైన కేటాయింబిన, సమీక్షించిన ప్రాంతాల్లో అందర్నీ గ్రాడ్యుయేట్, గ్రాడ్యుయేట్ స్టాయిల్లో బోధించడం వీరి విధి. వీరికి ఏడాదికి రూ.2.5 లక్షల నుంచి రూ.8 లక్షల వరకు వేతనం లభిస్తుంది.
- రిసర్చ్: ఫిజియోథెరపీపై పరిశోధనలు చేయడం వీరి విధి. ప్రాజెక్ట్ లక్ష్యాలు, పరిశోధన పద్ధతులను గుర్తించడానికి ఉపయోగించిన పద్ధతులను మెరుగుపరచడానికి సిపార్టులు చేస్తారు.

ఫిజియోథెరపీ

(ఫిజియోథెరపీ), బీపీటీ (బ్యాసిలర్ ఆఫ్ ఫిజియోథెరపీ), ఫిజీ కోర్సులు ఉన్నాయి. ఇంటర్ స్టాయి ఒకేషనల్ కోర్సుకు అర్హత పడేతరుగ్గ ఉత్తీర్ణు. ఫిజియోథెరపిస్ట్గా వైద్యసేవలందించాలంటే డిగ్రీ అవసరం.

బీఎస్సీ, బీపీటీ కోర్సులు చేయడానికి ఇంటర్లో కనీసం 50 శాతం, ఎస్సీ, ఎస్సీలు 45 శాతం మార్కులతో పాస్ అయ్యి ఉండాలి. ఇంటర్లో ఫిజిక్స్, కెమిస్ట్రీ, బయాలజీ మొదలైన సబ్జెక్టులుగా చదివి, 17 ఎంప్టు నిండ్ల ఉండాలి. ఫిజియోథెరపీలో డిప్లొమా చేసినవారు కూడా బీఎస్సీ, బీపీటీ కోర్సులకు అర్హులు.

వైపుణ్యాలు

- సమస్యకు శాస్త్రీయంగా కారణాలు చెప్పడంతోపాటు పరిష్కార మార్గాలను సూచించే వైపుణ్యం ఉండాలి. మంచి కమ్యూనికేషన్ స్కిల్స్ ఉండాలి. రోగుల పట్ల చిన్నచూపు చూడకూడదు. రోగి శారీరక, మానసిక నొప్పులను అర్థం చేసుకోవడానికి వారిపై సానుభూతి చూపుతూ సహాయంతో వ్యవహరించాలి.

ప్రవేశాలు

- విద్యాసంస్థలు వేరేరుగా ప్రవేశాలు కల్పిస్తున్నాయి. కొన్ని విద్యాసంస్థలు రాకపోకల్, పర్మనల్ ఇంటర్వ్యూ, గ్రామీ డిస్కంప్లైన్ ద్వారా, మరొకటి అకడమిక్ మార్కుల ఆధారంగా ప్రవేశాలు కల్పిస్తున్నాయి.

కెరీర్

- మన దైనందిన జీవనశైలి కారణంగా ఆధునిక ప్రపంచం వివిధ ఆరోపిడిక్, శారీరక రుగ్మతలను ఎదుర్కొంటుంది. ఆ బాధల నుంచి ఉపశమనం కలిగించేందుకు వైద్యానికి అనుబంధంగా ఫిజియోథెరపీ చాలా అవసరం. కాలం, చేయి ప్రాక్టర్ అయినప్పుడు, బెజికినప్పుడు చేసే చికిత్సా విధానాల్లో వీరి అవసరం. దీంతో ప్రతి ఆస్పత్రి, ఆరోగ్య సంస్థలు, పలు సేవసంస్థలు వీరిని ఏకాంతం చేసుకుంటున్నాయి.
- ఎలక్ట్రోథెరపీ, మ్యూజిక్ థెరపీ, మసాజ్, డిబ్యూటిస్ కండరాల పునరుత్పత్తి, లిగమెంట్స్, టెండన్ వంటి సమస్యల పరిష్కారానికి ఫిజియోథెరపిస్టులు అత్యవసరం. కానీ దేశంలో డిమాండ్ కు అనుగుణంగా ఫిజియోథెరపిస్టులు అందజాలాలి. తేరు. కాబట్టి ఈ కోర్సు పూర్తిచేసిన వెంటనే ఉపాధి లభిస్తుంది.
- ఈ కోర్సు చేసినవారు సొంతంగా ప్రాక్టీస్ పెట్టుకోవచ్చు. కమ్యూనిటీ హెల్త్ సెంటర్లు, మెంటల్ హెల్త్ సెంటర్లు, నర్సింగ్ హోమ్స్, ప్రైవేట్ కేర్ సెంటర్లు, రిహాబిలిటేషన్ సెంటర్లు, స్పోర్ట్స్ క్లినిక్స్, ఫిట్నెస్ సెంటర్లు, గవర్నమెంట్ హాస్పిటల్లో వీరికి ఉపాధి దొరుకుతుంది.
- రక్షణ శాఖ, ఆరోపిడిక్ డిపార్ట్మెంట్లు, ఫిట్నెస్ సెంటర్లు, హెల్త్ క్లబ్బులు, స్పోర్ట్స్ క్లినిక్లోనూ ఫిజియోథెరపిస్టుల అవసరం ఉన్నది. అంతేకాకుండా ఫ్యాకల్టీలు, ప్రొఫెసర్లుగా కూడా చేరొచ్చు.

- ప్రముఖ కాలేజీలు**
- రాష్ట్రంలోని ప్రభుత్వ, ప్రైవేట్ మెడికల్ కాలేజీల్లో బీపీటీ, ఎంపీటీ కోర్సులు అందుబాటులో ఉన్నాయి.
  - హైదరాబాద్లోని నిమ్స్ (నిజాం ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మెడికల్ సైన్సెస్) బీపీటీ, ఎంపీటీ కోర్సులు అందుబాటులో ఉన్నాయి.
  - అలీఠియా ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఫిజియోథెరపీ మెడిసిన్ అండ్ రిహాబిలిటేషన్-ముంబై
  - వెబ్సైట్: www.aiipmr.gov.in
  - పండిట్ దీనదయాళ్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఫర్ ఫిజికల్ ట్రీట్మెంట్ క్యాంప్-నూర్బద్లి
  - వెబ్సైట్: www.iphnewdelhi.in
  - పోస్టుగ్రాడ్యుయేట్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మెడికల్ ఎడ్యుకేషన్ అండ్ రిసెర్చ్-చండీగడ్
  - వెబ్సైట్: www.pgimer.nic.in
  - కేకాఎం హాస్పిటల్ అండ్ సెన్ట్రల్ జీవన్ మెడికల్ కాలేజీ-ముంబై
  - వెబ్సైట్: www.kem.edu
  - అపోలో హాస్పిటల్-హైదరాబాద్
  - క్రీస్టియన్ మెడికల్ కాలేజీ-వెల్లూర్, మద్రాస్ మెడికల్ కాలేజీ-చెన్నై, శ్రీరామచంద్ర యూనివర్సిటీ-చెన్నై, లోకమాన్య తిలక్ మున్సిపల్ మెడికల్ కాలేజీ-ముంబై, ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మెడికల్ ఎడ్యుకేషన్ అండ్ రిసెర్చ్-కోల్కతా, గవర్నమెంట్ మెడికల్ కాలేజీ-నాగపూర్, తామిళా నాడు నేషనల్ మెడికల్ కాలేజీ-ముంబై, మహారాష్ట్ర ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మెడికల్ సైన్సెస్-విజయనగరం, బాబా ఫరీద్ యూనివర్సిటీ ఆఫ్ హెల్త్ సైన్సెస్-ఫరీద్కోట్, మహిషాల్ యూనివర్సిటీ-మహిషాల్, మహారాష్ట్ర యూనివర్సిటీ ఆఫ్ హెల్త్ సైన్సెస్-నాసిక్, బుందేల్ఖండ్ యూనివర్సిటీ-రూర్కీ తదితర కాలేజీలు బీఎస్సీ ఇన్ ఫిజియోథెరపీ కోర్సును ఆఫర్ చేస్తున్నాయి.

ఉన్నత విద్య

- బీపీటీ పూర్తయిన తర్వాత పీజీ స్టాయిల్ ఎంపీటీ (మాస్టర్ ఆఫ్ ఫిజియోథెరపీ) చేయవచ్చు. ఈ కోర్సులో కూడా కొన్ని అర్థం ద్వారానే ప్రవేశాలు కలిగిస్తారు. దీనికి సంబంధించిన నోటిఫికేషన్ జూలైలో వెలువడే అవకాశం ఉంది. దీని తర్వాత అప్లికేషన్లు ద్వారా పీజీ చేయవచ్చు.
- ఆరోపిడిక్, న్యూరాలజీ, స్పోర్ట్స్, పీడియాట్రిక్స్, కార్డియాలజీ వంటి సైబల్ సైబల్స్ అంటే ఎంపీటీ కోర్సు చేయవచ్చు.

వేతనాలు

ప్రైవేట్ రంగంలో అయితే ప్రారంభంలో నెలకు సుమారు రూ.15 వేలు లభిస్తుంది. ఎయిమ్స్, కార్పొరేట్ ఆస్పత్రుల్లో అయితే నెలకు సుమారు రూ.30 వేలు పొందవచ్చు. సీనియర్ ఫిజియోథెరపిస్టులకు రూ.45 వేలు లభిస్తుంది. తర్వాత హోదాను బట్టి వేతనం కూడా పెరుగుతూనే ఉంటుంది.

అంతేకాదు ఫిజియోథెరపిస్టులకు విదేశాల్లోనూ డిమాండ్ ఉంది. కొన్ని దేశాల్లో ఫిజియోథెరపిస్టుగా పనిచేయాలంటే ఫిజియోథెరపీలో డిగ్రీ చేసే రిజిస్ట్రేషన్ చేసుకుని ఉపాధి పొందవచ్చు. అదే అమెరికా, కెనడా వంటి దేశాల్లో ఫిజియోథెరపిస్టుగా కెరీర్ ప్రారంభించాలంటే ఆ దేశాల్లో నిర్వహించే సేషన్లలో లైసెన్సింగ్ ఎంపీటీ చేసేవల్సి ఉత్తీర్ణత సాధించాలి.

... **సత్యం చావల**

మానవ మేధ + కృత్రిమ మేధ

చంద్రయాన్-2

మానవ విజ్ఞానపు సరిహద్దులను మరింత విస్తృతపరిచే ప్రయోగాన్ని భారత అంతరిక్ష పరిశోధనా సంస్థ (ఇసరో) మరోసారి విజయవంతంగా ప్రయోగించింది. ప్రపంచంలోనే రెండో అత్యుత్తమ ఉపగ్రహ ప్రయోగ వేదికగా పేరుగాంచిన నతీష్ ధావన్ అంతరిక్ష కేంద్రం (శ్రీహరికోట, నెల్లూరు) నుంచి చంద్రయాన్-2 ప్రయోగానికి శ్రీకారం చుట్టింది. ఒబడియంట్ బాయ్, నాటి బాయ్, ఇస్రో బాహుబలిగా వ్యవహరిస్తున్న జీఎస్ఎల్వి మార్క్-3 వాహకనౌక నుంచి ఈ ఉపగ్రహాన్ని ప్రయోగించారు. జూలై 22న మధ్యాహ్నం 2.43 గంటలకు చేపట్టిన చంద్రయాన్-2 ప్రయోగం విజయవంతమైంది.

రష్యాతో ఒప్పందం

- చంద్రయాన్-2 ప్రయోగానికి సంబంధించి 2007, నవంబర్ 12న రష్యన్ ఫెడరల్ స్పేస్ ఏజెన్సీ, భారత అంతరిక్ష పరిశోధన సంస్థల మధ్య ఒప్పందం కుదిరింది. ఇందుకు సంబంధించిన అనుమతులను భారత ప్రధాని 2008, సెప్టెంబర్ 18న జరిగిన కేంద్ర క్యాబినెట్ సమావేశంలో మంజూరు చేశారు. చంద్రయాన్-2 సమావాసం 2009, ఆగస్టులో జరిగిన భారత్, రష్యా దేశాల సైబిరియాలో ఉన్న టామ్స్కాలో రూపొందించారు.
- ఈ ప్రయోగంలో భాగంగా చంద్రుని చుట్టూ 100 కి.మీ. వృత్తాకార కక్ష్యలో పరిభ్రమించే ఒక ఆర్బిఎల్ను చంద్రుని మీద దిగేవిధంగా, ఒక ల్యాండర్ను చంద్రుని ఉపరితలంపై సంచరిస్తూ వివిధ ప్రయోగాలను చేపట్టేందుకు ఒక రోవర్ను రూపొందించాలని నిర్ణయించారు. సంబంధిత రాకెట్, ఆర్బిఎల్, రోవర్లను సృష్టించేందుకు అభివృద్ధి చేయాలని, ల్యాండర్ను రష్యా సహకారంతో తయారుచేసి 2012లోనే చంద్రయాన్-2 ప్రయోగాన్ని చేపట్టాలని ప్రాథమికంగా నిర్ణయించారు. అయితే సకాలంలో రష్యా తయారీ ల్యాండర్ అందకపోవడంతో, దానినికూడా సృష్టించాల్సి నిర్ణయించాలని ఇస్రో నిర్ణయించింది. ఫలితంగా చంద్రయాన్-2 ప్రయోగం వాయిదా పడుతూ వచ్చింది.
- ఇటీవల జూలై 15న ప్రయోగాన్ని నిర్వహించడానికి సిద్ధపడిన గా ప్రయోగ సమయానికి 56 నిమిషాల ముందు క్రయోజినిక్ ఇంధనాన్ని నింపే సమయంలో కలిగించిన పీడనంతో తేడాను గుర్తించిన ఇస్రో శాస్త్రవేత్తల బృందం ప్రయోగాన్ని వాయిదాపెట్టింది.
- సుమారు రూ.978 కోట్ల వ్యయంతో రూపొందించిన చంద్రయాన్-2 ప్రయోగంలో వాహకనౌకకు రూ.375 కోట్లు, రూ.603 కోట్లు అంతరిక్ష విభాగంలోని వివిధ ఉపకరణాలు, పేలోడ్లకు వెచ్చించారు. భూస్థాపక కక్ష్యల్లో కమ్యూనికేషన్ తదితర ఉపగ్రహాలను ప్రవేశపెట్టే జీఎస్ఎల్వి మార్క్-3 వాహకనౌక చంద్రయాన్-2 పేలోడ్ను 170 కి.మీ. పెరిజీ (భూమి నుంచి ఉండే కనిష్ట దూరం), 39,120 కి.మీ. అపోజీ కలిగిన దీర్ఘవృత్తాకార భూస్థాపక బదిలీ కక్ష్యలోకి విడుదల చేసింది. ఇక్కడి నుంచి చంద్రుని ఆకర్షణ పరిధిలోకి చంద్రయాన్-2 మాడ్యూల్ చేరవలసి భూ ఆకర్షణ పరిధిలోనే పలు కక్ష్యా పెంపు కార్యక్రమాలను చేపడుతారు. ఇందుకు మాడ్యూల్లోని పలు క్రెస్ట్ ఇంజన్లను ధవలపాలుగా మండిస్తారు. ఇలా సుమారు 16 రోజులపాటు భూమి

చంద్రుని దీర్ఘవృత్తాకార కక్ష్యలోనే పరిభ్రమిస్తుంది.

- నితీత ఎత్తును చేరుకున్న తర్వాత మాడ్యూల్ను చంద్రునిపైపునుకు మళ్లిస్తారు. సుమారు 5 రోజులపాటు ప్రయాణించిన పిమ్మట, చంద్రుని ఎగువ కక్ష్యల నుంచి దిగువ కక్ష్యలకు క్రమక్రమంగా దిగుతున్న చంద్రుని ఉపరితలం నుంచి 100 కి.మీ. దూరంలో ఉన్న వృత్తాకార కక్ష్యలో స్థిరంగా తిరగడం ప్రారంభిస్తుంది.
- ఈ దశలోనే ఆర్బిఎల్ నుంచి విక్రమ ఆండ్ విడిడియో చంద్రుని ఉపరితలం మీదకు దిగేందుకు ఇస్రో సంతకాలు పంపుతుంది. చంద్రయాన్-2 ప్రయోగంలో విక్రమ చంద్రుని మీదకు దిగే దశ అత్యంత కీలకమైంది. చంద్రుని గురుత్వాకర్షణ శక్తి బలహీనమైనది. అక్కడ గాలి లేకపోవడం వల్ల ప్యూరాచూట్ల ద్వారా ల్యాండర్ మోగి నియంత్రించడం సాధ్యపడదు. ఇటీవలే ఇజ్రాయెల్ ఏరోస్పేస్ ఇండస్ట్రీ

రూపొందించింది.

- ఇమెజింగ్ ఇన్ఫ్రారెడ్ స్పెక్ట్రోమీటర్ (ఐఐఐఐఐఐ): దీన్ని ఖనిజాల లభ్యత, నీటి అణువులు, హైడ్రాక్సల్ అయాన్ల ఉనికిని గుర్తించడానికి స్పేస్ అప్లికేషన్ సెంటర్ అభివృద్ధి చేసింది.
- సోలార్ ఎక్స్ రే మనిటర్ (ఎస్ఎక్స్ఎం): దీన్ని ఫిజికల్ రిసెర్చ్ ల్యాబ్లో తయారుచేసి (అహ్మదాబాద్) రూపొందించింది. చంద్రునిపై ప్రధాన మూలకాల లభ్యతను పరిశీలిస్తుంది.
- ఆర్బిఎల్ హై రిజల్యూషన్ కెమెరా (ఓహెచ్ఆర్): ఆర్బిఎల్ నుంచి ల్యాండర్ను సురక్షితంగా చంద్రునిపైకి దింపడం దీని ప్రధాన విధి. దీన్ని స్పేస్ అప్లికేషన్ సెంటర్ రూపొందించింది.
- చంద్రయాన్-2 అట్యూస్వియర్ల కంపోజిషనల్ ఎక్స్ ప్లోరే-2 (ఫైజి-2): ఇది ఒక క్యాలిఫ్రేషన్ మాన్ అనలైజర్. దీన్ని స్పేస్ ఫిజిక్స్ ల్యాబ్లో తయారుచేసి (తిరువనంతపురం) రూపొందించింది.
- డ్యూయల్ ఫ్రీక్వెన్సీ అండ్ ఎస్ బ్యాండ్ సెంటిఫైడ్ అబ్జర్వర్ రాడార్ (డీఎఫ్ఎస్ఆర్): దీన్ని స్పేస్ అప్లికేషన్ సెంటర్ రూపొందించింది. నీటి జాడల అన్వేషణ దీని ప్రధాన విధి.
- డ్యూయల్ ఫ్రీక్వెన్సీ రేడియో సైన్స్ ఎక్స్ ప్రిమెంట్ (డీఎఫ్ఆర్ఎస్): చంద్రుని అయిస్ ఆవరణంలో ఎలక్ట్రాన్ సాంద్రతను పరిశీలిస్తుంది. దీన్ని తిరువనంతపురంలోని ఎస్ఐఐ రూపొందించింది.

లక్ష్యాలు

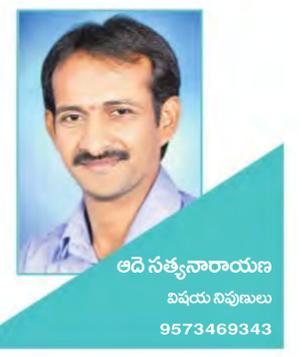
- చంద్రయాన్-2 ప్రధాన లక్ష్యాలు చంద్రుని ఉపరితలంపై సాఫ్ట్ ల్యాండ్లింగ్ అవసరమైన సాంకేతికతను చేజిక్కించుకోవడం, చంద్రునిపై ఉప రోబోటిక్ రోవర్ను దిగ్విజయంగా ఆపరేట్ చేయగలగడం ఇమేజ్ చంద్రయాన్-1కు కొనసాగింపు కార్యక్రమంగా ఇది సుపరిచింది.
- చంద్రయాన్-2 శాస్త్రీయ లక్ష్యాల్లో చంద్రుని స్థలాకృతి అధ్యయనం, ఖనిజాల అన్వేషణ, మూలకాల సమృద్ధిని పరిశీలింపడం, చంద్రుని ఎక్స్-స్పెక్ట్రంను పరిశోధించడం, హైడ్రాక్సల్ అయాన్ల రూపాన్ని నిర్ణయించడం, ఘనరూపంలో నీటి ఉనికిని అన్వేషించడం, చంద్రుని త్రిమితీయ చిత్రీకరణలను తయారుచేయడం ప్రధానమై వుంది.
- ఈ లక్ష్యాల సాధనలో చంద్రయాన్-2లోని పేలోడ్లలో పలు పరికరాలను ఇస్రో చేతయంగా అభివృద్ధిపరిచింది. అవి..
- ఆర్బిఎల్లోని పేలోడ్లు: చంద్రయాన్-2 లాగ్ పిరియా సాఫ్ట్ ఎక్స్ రే స్పెక్ట్రోమీటర్ (CLASS). దీనిని బెంగళూరులోని ఇస్రో శాటిలైట్ సెంటర్ రూపొందించింది. చంద్రునిపై మెగ్నీషియం, అల్యూమినియం, సిలికాన్, క్యాల్షియం, బ్రొమినియం, ఇనుము, సోడియం మూలకాలను అన్వేషిస్తుంది.
- టెర్నల్ మాపింగ్ కెమెరా-2 (టీఎంసీ-2): ఇది చంద్రుని ఉపరితలాన్ని చిత్రీస్తుంది. దీన్ని స్పేస్ అప్లికేషన్ సెంటర్

జీఎస్ఎల్వి మార్క్-3 చరిత్ర

సంఖ్య	వర్షం	తేదీ	ప్రధాన అంశం
1.	ఎల్విఎం-3/కే1 మిషన్	2014, డిసెంబర్ 18	క్రూచూర్లో ఆల్కాట్రెస్ రి-ఎంట్రి ఎక్స్ ప్రిమెంట్
2.	జీఎస్ఎల్వి ఎంకే3-డీ2	2017, జూన్ 5	జీకాట్-19
3.	జీఎస్ఎల్వి మార్క్ 3-డీ2	2018, నవంబర్ 14	జీకాట్-29
4.	జీఎస్ఎల్వి మార్క్ 3-ఎం1	2019, జూలై 22	చంద్రయాన్-2

జీఎస్ఎల్వి మార్క్-3 ద్వారా 4000 కిలోల బరువైన ఉపగ్రహాలను భూస్థాపక బదిలీ కక్ష్యల్లోకి, 8000-10000 కిలోల బరువైన ఉపగ్రహాలను భూ దిగువ కక్ష్య (ఎల్ఐఓ)లోకి ప్రయోగించవచ్చు.

43.49 మీ. ఎత్తును జీఎస్ఎల్వి మార్క్-3 నౌక ప్రయోగ సమయంలో 640 బన్నుల బరువు ఉంటుంది. దీన్ని భవిష్యత్తులో చేపట్టబోయే మానవ సహిత అంతరిక్ష కార్యక్రమాల్లోనూ వినియోగించనున్నారు. ప్రారంభంలో రష్యా సహకారంతో వారు అందించిన క్రయోజినిక్ ఇంజన్ల ఆధారంగా జీఎస్ఎల్వి మార్క్-1 వాహక నౌకలను అభివృద్ధిపరిచారు. తదనంతరం పరిణామాలు కారణంగా, రష్యా క్రయోజినిక్ పరిష్కారాన్ని అందించకపోవడంతో భారత్ సొంతంగానే అభివృద్ధి చేసుకుని జీఎస్ఎల్వి మార్క్-2, మార్క్-3 నౌకలను అభివృద్ధి పరచుకుంది.

III. నవస్త్ర తెలంగాణ నిపుణ

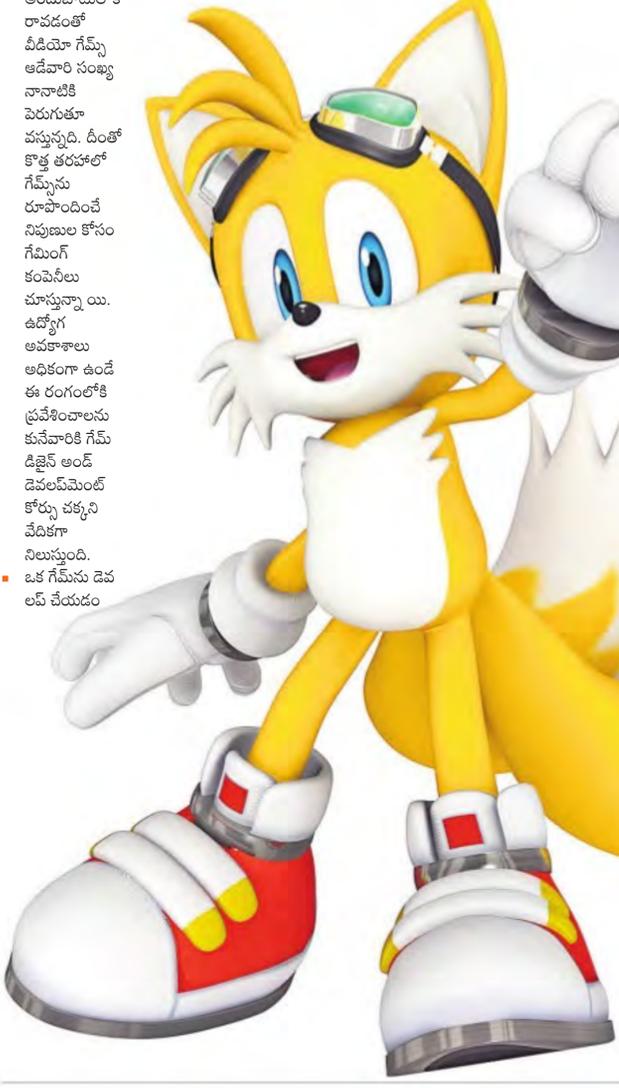
[కరింనగర్]
సోమవారం 29 జూలై 2019

అతను నవరత్న హోదా కలిగిన కేంద్రప్రభుత్వరంగ సంస్థలో ఉద్యోగి, ఒక కార్మిక సంఘం నేత. తన దైనందిన కార్యక్రమాలతో నిత్యం తీరికలేకుండా ఉంటాడు. అయినా వీడియో గేమ్ అంటే చాలు... చిన్న పెద్ద అని వయసుతో సంబంధం లేకుండా వారితో కలిసి ఆటలో ముగిసిపోతాడు. మరొకరు ఒక మీడియా సంస్థలో ఉద్యోగి. ఉదయం నుంచి సాయంత్రం దాకా వార్తలు, స్టోరీలు, తప్పావులు అంటూ కంప్యూటర్ తో కున్నీపడు తుంటాడు. కాస్త ఒత్తిడి అనిపించినా ఫోన్ లో క్యాండిక్ట్, క్రికెట్ వంటి గేమ్స్ తో లిలాక్స్ అవుతుంటాడు. ఇలాంటి వారినే, క్యాండిక్ట్, సూపర్ మారియో, పబ్లిక్ గ్రాండ్ థెస్ట్ ఆటో, ఫుట్ బాల్ వంటి ఆన్ లైన్ గేమ్స్ తో గంటల కొద్దల సమయం స్ట్రీమ్ కే అంటిపెట్టుకుని ఉండే వారు చాలా మంది ఉన్నారు. వాటిలో క్యారెక్టర్స్ ను తాము ఓన్ చేసుకుని ఇతరులతో పోటీపడే సందర్భాల్లో ఆన్ లైన్ గేమ్స్ లను రూపొందించడం ఇప్పుడు మంచి కెరీర్ అవకాశంగా మారింది. దీంతో పలు విద్యాసంస్థలు వీడియో గేమ్ డిజైన్, డెవలప్ మెంట్ లో కోర్సులను అందిస్తున్నాయి. వాటికి సంబంధించిన వివరాలు..

- సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ అభివృద్ధి చెందుతున్న కొద్దీ సూత్ర సాంకేతిక పద్ధతులతో కూడిన గేమ్స్ అందుబాటులోకి వస్తున్నాయి. గేమ్స్ ను సరదాకోసం కాకుండా కొత్త విషయాలు నేర్చుకోవడానికి, విద్యార్థులకు సులభంగా అర్థమవడానికి పాఠ్యాంశాల్లో భాగంగా, బ్యాంకింగ్, మార్కెటింగ్ రంగాల్లో కూడా వీటిని ఉపయోగిస్తున్నారు. అదేవిధంగా భారతీయ పాఠశాలలలో చాలా దేశాల అధికవ్యవస్థల అభివృద్ధికి గేమ్స్ పరిశ్రమ తోడ్పడుతున్నది. అధునిక పరిజ్ఞానంతో మొబైల్ ఫోన్లు, ట్యాబ్ లెట్లు, కంప్యూటర్లు అందుబాటులోకి రావడంతో వీడియో గేమ్స్ ఆడేవారి సంఖ్య నానాటికీ పెరుగుతూ వస్తున్నది. దీంతో కొత్త తరహాలో గేమ్స్ ను రూపొందించే నిపుణుల కోసం గేమ్స్ కంపెనీలు చూస్తున్నాయి. ఉద్యోగ అవకాశాలు అధికంగా ఉండే ఈ రంగంలోకి ప్రవేశించాలను కునేవారికి గేమ్ డిజైన్ అండ్ డెవలప్ మెంట్ కోర్సు చక్కని నేరుస్తుంది.
- ఒక గేమ్ ను డెవలప్ చేయడం

లేదా రూపొందించడం సంక్లిష్టమైన ప్రక్రియ. ఇందులో అనేక విభాగాలకు చెందిన నిపుణులు ఉంటారు. వాటిలో గేమ్ డిజైనింగ్, గేమ్ డెవలప్ మెంట్ లు ముఖ్యమైనవి. అన్ని విభాగాలవారు కలిసి పనిచేసినప్పుడే వీడియో గేమ్ ఒక సుష్టమైన రూపు సంతరించుకుంటుంది.

- గేమ్ ను రూపొందించడంలో ప్రాథమిక దశ గేమ్ డిజైనింగ్. ఇక్కడ గేమ్ ను ఎలా రూపొందించాలి, దానికి ఎలాంటి అంశాలను జోడించాలనే విషయాలు నిర్ణయిస్తారు.

గేమ్ డిజైనింగ్ లెఫ్ట్ డిజైనింగ్

- గేమ్ ను డెవలప్ మెంట్ చేసేటప్పుడు గేమ్ డిజైనింగ్ అలోచనలు వాస్తవ రూపం లోకి వస్తాయి. మనం తెలివైన చూసి పూర్తిస్థాయి వీడియో గేమ్ లు ఈ దశలో రూపొందుతాయి.
- కంప్యూటర్ సైన్స్ ఇంజనీరింగ్ లేదా దానికి అనుబంధంగా ఉండే కోర్సులు చేస్తే చాలు, గేమ్ డెవలప్ మెంట్ కోసం ప్రత్యేక పరిజ్ఞానం కానీ, వేరుగా ఎలాంటి కోర్సులు చేయాలి అనే అవసరం కానీ లేదని చాలా మంది అనుకుంటారు. కానీ ఒక వీడియో గేమ్ ను సృష్టించాలంటే కొన్ని లైసెన్స్ కోర్స్ రాసి, క్రియేటివ్ గ్రాఫిక్స్ వాడితే సరిపోదు. దానికి స్పృహశక్తి కలిగి, సహజతప్పం, సమయం అవసరమవుతుంది. అలాగే కంప్యూటర్ సైన్స్, ప్రోగ్రామింగ్, క్రియేటివ్ రైటింగ్, గ్రాఫిక్ డిజైనింగ్ వంటి పలు విభాగాల సమిష్టి కృషి, పరిజ్ఞానం అవసరమవుతుంది. గేమ్ కు సంబంధించిన ఒక కథను ఊహించుకుని, దానికి రూపం ఇవ్వడానికి అందులో ఎలాంటి పాత్రలు, వాటికి నియమాలు, మాటలు, అందులో ఎలాంటి పాత్రలు ఉంటాయో వివరాలపై అవగాహన ఉండాలి. దీంతో పాటు రచయితగా, నటుడిగా, ప్రోగ్రామర్ గా ఆలోచించే నైపుణ్యం అవసరమవుతుంది. అందు పల్ల గేమ్ డిజైన్, డెవలప్ మెంట్ ను కెరీర్ గా మలుచుకోవాలనుకునే వారు ప్రాథమిక కోర్సులను ఎంచుకోవాలి. ఇది వారు వివిధ ప్రాజెక్టులను నేర్చుకోవడానికి సహాయపడుతుంది. వాటిని స్పృహశక్తి పద్ధతుల్లో ఎలా ఉపయోగించాలో తెలుసుకుంటారు.
- కోర్సులో భాగంగా ఒక ఆలోచనను గేమ్ ప్రతిపాదిత రూపంలో ప్రదర్శించడం, దానికి అవ

సరమైన కాన్సెప్ట్, గేమ్ ప్లే, ఫీచర్స్, సెటింగ్, కథ, ఎవరిని దృష్టిలో పెట్టుకొని గేమ్ ను తయారు చేస్తున్నారో, గేమ్ రూపొందించడానికి అయ్యే ఖర్చు వంటివి అందనా వేయడం, గేమ్ కు ప్రోమోషన్లు రావడం, గేమ్ లో ఏమే లాభం ఉందో, డిజైనింగ్ ఎలా చేయాలి వంటి విషయాలను తెలుసుకోవచ్చు.
- ఈ కోర్సు అప్లైడ్ ఓరియంట్ డిజైనింగ్ ఉపయోగించి గేమ్ డిజైన్, ఇంటరాక్టివ్ డిజైన్, లాజిక్ బిల్డింగ్ సూత్రాలపై దృష్టిపెడుతుంది. ఇది విద్యార్థులు తమ ఆలోచనలకు నిజ రూపం ఇవ్వడానికి తోడ్పడుతుంది. అదేవిధంగా గేమ్ ఇంజనీరింగ్ అనుకూలంగా (శ్రీడీ 3D) అనెక్స్ ను మలుచుకోవడం, వాటిని అందులోకి తీసుకెళ్లడం ఎలా అనే విషయాలను తెలుసుకోవచ్చు.

- ఎక్కడ చేయవచ్చు..
- కంప్యూటర్లు, మొబైల్ ఫోన్లలో ఆడి వీడియో గేమ్స్ ను మనమే సొంతంగా డిజైన్ చేసుకుంటే ఎలా ఉంటుంది.. ఎక్కడ మంచి ఆడిటింగుల రన్, డోటా, ఫిఫా, సీడ్ ఫర్ స్పీడ్ (ఎన్ఎఫ్ఎస్), హాట్, కౌంటర్ స్ట్రయ్, గ్రాండ్ థెస్ట్ ఆటో వంటి వీడియో గేమ్స్ వ్యక్తిత్వాన్ని తెలుపుతాయి. వీడియో గేమ్ ను ఎంజాయ్ చేసేవారు తమ కెరీర్ గా గేమ్స్ డిజైన్ రంగాన్ని ఎంచుకోవచ్చు. అందుకు గేమ్స్ కి అసక్తి, అభిరుచి, స్పృహశక్తి, ఊహశక్తి, సాఫ్ట్వేర్, గేమ్ ప్లే థియరీపై అవగాహన, భిన్నంగా ఆలోచించే తత్వం, మార్కెట్ లోకి వచ్చే గేమ్స్ పై మంచి అవగాహన ఉండాలి. ఇలాంటి వారికోసం దేశంలోని ప్రముఖ విద్యా సంస్థలు గేమ్స్ డిజైన్ అండ్ డెవలప్ మెంట్ లో డిప్లొమా, బ్యాచులర్, పీజీ, సర్టిఫికేట్ కోర్సులను అందిస్తున్నాయి.
- జేఎన్ఎస్ఐఐయూ (హైదరాబాద్), ఇండియన్ స్కూల్ ఆఫ్ డిజైన్ అండ్ ఇన్స్పిరేషన్ (హైదరాబాద్), ముంబై, పుణె, ఢిల్లీ, ఎఓయన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ గేమ్స్ అండ్ యానిమేషన్ (బెంగళూరు), గ్లోబల్ స్కూల్ ఆఫ్ యానిమేషన్ అండ్ గేమ్స్ (ఢిల్లీ), భార

తీయ విద్యార్థి యూనివర్సిటీ (పుణె), జి ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ క్రియేటివ్ అండ్ టెక్నాలజీ (బెంగళూరు), గ్లోబల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ గేమ్స్ అండ్ యానిమేషన్ (చెన్నై), అకాడమి ఆఫ్ యానిమేషన్ అండ్ గేమ్స్ (నోయిడా), జి ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మీడియా అండ్ టెక్నాలజీ (ముంబై), డివైఎస్ సుబ్ ఇన్స్టిట్యూట్ (పుణె), సీమెల్స్ ఎడ్యుకేషన్ అకాడమీ, మాయా అకాడమీ ఆఫ్ అడ్వాన్స్డ్ సినిమాటిక్ (ముంబై) ఈ కోర్సులను అందిస్తున్నాయి. వీటిలో కొన్ని ప్రవేశపరీక్షల ద్వారా, మరికొన్ని నేరుగా ప్రవేశాలు కల్పిస్తున్నాయి.

- ఇంటర్ పూర్తి చేసినవారు ఈ కోర్సులు చేయవచ్చు.
- కోర్సులు
- డిగ్రీ స్థాయిలో బీఎస్సీ గేమ్స్, యానిమేషన్ గేమ్ డిజైన్ అండ్ డెవలప్ మెంట్, గ్రాఫిక్స్-యూనివర్సిటీ అండ్ గేమ్స్, బ్యాచులర్ ఇన్ మీడియా యానిమేషన్ అండ్ డిజైన్, కంప్యూటర్ సైన్స్ అండ్ గేమ్ బీఎఫ్ఎస్, బీడిజైన్ (గేమ్ డిజైనింగ్), బిటెక్ (కంప్యూటర్ సైన్స్ అండ్ గేమ్ డెవలప్ మెంట్), బీఎం యానిమేషన్ అండ్ కంప్యూటర్ గ్రాఫిక్స్, డిజిటల్ పిల్చ్రమెంటింగ్ యానిమేషన్ కోర్సులు అందుబాటులో ఉన్నాయి.
- పీజీ స్థాయిలో.. ఇంటిగ్రేటెడ్ ఎంఎస్సీ (మల్టీమీడియా అండ్ యానిమేషన్ విత్ గేమ్ అండ్ డిజైన్), ఎంఎస్సీ (గేమ్స్, గేమ్ డిజైనింగ్ అండ్ డెవలప్ మెంట్, మల్టీమీడియా అండ్ యానిమేషన్), ఎండిజైన్ (డిజిటల్ గేమ్ డిజైన్) కోర్సులు, డిప్లొమాలో గేమ్ డిజైన్ అండ్ ఇంటిగ్రేటెడ్, డిప్లొమా ఇన్ యానిమేషన్, గేమ్స్ అండ్ సెంటర్ ఎంపైర్స్, డిప్లొమా ఇన్ డెవలప్ మెంట్, డిప్లొమా ఇన్ ప్రోగ్రామింగ్, ప్రొఫెషనల్ డిప్లొమా ఇన్ గేమ్ అండ్ డిప్లొమా ఇన్ గేమ్ డిజైన్ (డీజీడి) మొదలైన కోర్సులు ఉన్నాయి.

ఉద్యోగ అవకాశాలు

దేశంలో గేమ్స్ పరిశ్రమ వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతున్నది. దీంతో అంతర్జాతీయ యానిమేషన్ కంపెనీలు భారత్ లో పనిచేయడానికి అసక్తి చూపుతున్నాయి. దీంతోపాటు ఇంటర్నెట్, కంప్యూటర్, స్మార్ట్ ఫోన్ వంటి అధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానం అందుబాటులోకి రావడంతో వీడియో గేమ్ లు అడుగుతున్న వారి సంఖ్య కూడా పెరుగుతున్నది. ప్రముఖ సంస్థ గూగుల్ నివేదిక ప్రకారం 2021 నాటికి దేశంలో వీరి సంఖ్య వంద కోట్లకు చేరుకోవచ్చు.

ఇదే గేమ్ డిజైన్, డెవలప్ మెంట్ అవకాశాలను సృష్టిస్తుంది.

- ఈ కోర్సులు పూర్తి చేసినవారిని గేమ్ డిజైనింగ్, బిట్ డిజైనింగ్, 2D లేదా 3D యానిమేటర్ లేదా మోడల్, లెవల్ డిజైనింగ్, ఆర్ట్ డిజైనింగ్, పరట్ డిజైనింగ్, సిస్టమ్ డిజైనింగ్, కంటెంట్ డిజైనింగ్, క్యారెక్టర్ డిజైనింగ్, కాన్సెప్ట్ ఆర్టిస్ట్, గేమ్ ఆర్టిస్ట్, టెక్నికల్ ఆర్టిస్ట్, క్యారెక్టర్ యానిమేటర్, ఎఫెక్ట్ యానిమేటర్, లూల్ డెవలపర్, గేమ్ టెస్టర్, గేమ్ రైటర్, గేమ్ ప్లే ప్రోగ్రామర్, వీడియో గేమ్ టెస్టర్, క్రియేటివ్ డైరెక్టర్, స్క్రిప్ట్ రైటర్ వంటి వివిధ హోదాల్లో పనిచేయాలి ఉంటుంది. వీరిని సోసీ ఎంటర్ప్రైస్ మెంట్, నిలియం, 2వీజి ఇంటర్నాట్, 99 గేమ్స్, ఎలక్ట్రానిక్ ఆర్ట్స్, టీఎస్ఎస్, Ubisoft, రాక్ స్టార్ గేమ్స్, టెక్నికల్, ఎలక్ట్రానిక్ ఆర్ట్స్, టెక్నో, వంటి కంపెనీల్లో ఉద్యోగాలు లభిస్తాయి. డిజిటల్ చానెల్స్, జింగ్, గేమ్స్ బూమ్, హాష్ లుగా మొదలైన గేమ్స్ కంపెనీలు ఎక్కువగా నియమించుకుంటున్నాయి.
- కంప్యూటర్ సైన్స్, ప్రోగ్రామింగ్, గ్రాఫిక్ డిజైనింగ్, యానిమేషన్, సాండ్ ఇంజనీరింగ్లో ప్రవేశం ఉన్నవారికి ఎక్కువ అవకాశాలు ఉంటాయి.

... గణేష్ సుంకల

ప్రతిభకు పట్టం ఎన్టీఎస్ఈ

దేశంలో ఎందరో ప్రతిభావంతులైన విద్యార్థులున్నారు. వారికి ఉన్నత చదువులు చదవాలన్న కాంక్ష ఉన్నా సరైన అర్హతవసరాలు లేక ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. ఇలాంటి విద్యార్థులకు ప్రేరణ కలిగించడానికి, అర్హతగా అడుగుపడే కొసం ఏటా పదోతరగతి చదువుతున్న విద్యార్థులకు నిర్వహించే నవనాల్ బాలెట్ సర్వీస్ (ఎన్టీఎస్ఈ) పరీక్ష ప్రకటన విడుదలైన నేపథ్యంలో ఆ పరీక్ష విధానం, స్కాలర్ షిప్ లు ఎంపికచేసే పద్ధతి, స్కాలర్ షిప్ కింద ఇచ్చే అర్హత సహాయం వివరాలు నిపుణుల పాత్రల కోసం..

- ఎన్టీఎస్ఈ: దేశంలో పాఠశాల విద్యావిధానాన్ని మరింత అభివృద్ధి చేయాలన్న సంకల్పంతో కేంద్రం పాఠశాల స్థాయిలో విద్యార్థుల్లో ఉన్న ప్రతిభను వెలికితీయడానికి 1983లో నేషనల్ సైన్స్ బాలెట్ సర్వీస్ (ఎన్ఎస్ఐఎస్ఎస్) ప్రోగ్రామ్ ను ప్రారంభించింది. ఈ పరీక్షలో ప్రతిభ కనపర్చిన విద్యార్థులకు స్కాలర్ షిప్ లు అందించేవారు. మొదటి ఏడాది ఈ స్కాం సంవత్సరం ప్రారంభించారు. తొమ్మిదో తరగతి చదివే వరకు ఉన్న విద్యార్థులకు ఈ స్కాం కింద స్కాలర్ షిప్ లు అందించారు. 1984 నుంచి దేశంలోని అన్ని రాష్ట్రాలకు, కేంద్రపాలిత ప్రాంతాల్లో ఈ స్కాంను కేంద్రం అమలు చేసింది. మొదట్లో రాతపరీక్ష, ప్రాజెక్టు రిపోర్టు, ఇంటర్వ్యూ ఆధారంగా విద్యార్థులను స్కాలర్ షిప్ కోసం ఎంపిక చేసేవారు. కేవలం సైన్స్ విద్యా రంగాల మాత్రమే స్కాలర్ షిప్ ఇచ్చే గేమ్స్ 1976 నుంచి సోషల్ సైన్స్ లు కూడా ఇవ్వడం ప్రారంభించారు. ఈ స్కాంను నవనాల్ బాలెట్ సర్వీస్ (ఎన్టీఎస్ఎస్) గా మార్చారు. కాలాంతరంలో విద్యార్థులందరికీ పలు

మార్పులు చేపట్టారు. విద్యార్థుల సంఖ్య పెరుగుతుండటంతో ఈ స్కాంను విస్తరించారు. 1985లో ఈ స్కాం పలు మార్పులు చేశారు. స్కాలర్ షిప్ లు సంఖ్యను పెంచారు. కేవలం పదోతరగతి చదువుతున్న విద్యార్థుల మాత్రమే ఈ పరీక్ష రాయడానికి అర్హులు. రెండవ ఏడాది నుంచి ఈ పరీక్షను నిర్వహించడం ప్రారంభించారు. స్టేట్ లెవల్, నేషనల్ లెవల్ లో రెండవ దశలో పరీక్షను నిర్వహిస్తున్నారు. మధ్యలో కొన్ని ఏండ్లు 8, 9వ తరగతి విద్యార్థులకు ఈ స్కాంను వర్తించేసినా తిరిగి 2008 నుంచి కేవలం పదో తరగతి వారికి మాత్రమే దీన్ని అమలు చేస్తున్నారు. ఈ స్కాంను ఎన్టీఎస్ఈ అని నిర్వహిస్తుంది.

- పరీక్ష విధానం
- ఈ పరీక్ష రెండు దశల్లో జరుగుతుంది.
- మొదటి దశ రాష్ట్రస్థాయిలో నిర్వహిస్తారు.
- మొదటి దశలో అర్హత సాధించిన విద్యార్థులను రెండో దశకు ఎంపిక చేస్తారు.
- ప్రతి రాష్ట్రం/కేంద్ర పాలిత ప్రాంతాల్లో ఉన్న ఎన్టీఎస్ఈ అధికారులు ఈ పరీక్షను నిర్వహిస్తారు.
- మొదటి దశలో అర్హత సాధించిన వారికి రెండో దశ పరీక్షను ఎన్టీఎస్ఈ అధికారులు దేశవ్యాప్తంగా నిర్వహిస్తారు.

- మొదటి దశ (రాష్ట్రస్థాయి)
- దీనిలో రెండు మేపుడు ఉంటాయి. మేపర్-1 మెంటల్ ఎబిలిటీ టెస్ట్ - మ్యాట్ (ఎంపటి), పాక్-2 స్కాల్ షిప్ అండ్ ట్యూట్రియల్ టెస్ట్ (ఎన్ఎటి).
- మ్యాట్ 100 మార్కులకు నిర్వహిస్తారు. 120 నిమిషాల కాలవ్యవధి.
- ఈ పరీక్షను నవంబర్ మొదటి ఆదివారం ఉదయం 9.30 నుంచి 11.30 వరకు నిర్వహిస్తారు.
- మేపర్-2 (శాట్) ను మధ్యాహ్నం 1.30 నుంచి 3.30 వరకు నిర్వహిస్తారు.
- 100 ప్రశ్నలు, 120 నిమిషాల కాలవ్యవధి.
- సైన్స్-40, మ్యాట్-20, సోషల్ సైన్స్-40 ప్రశ్నలు ఇస్తారు.
- నోట్: రాష్ట్రస్థాయి పరీక్షలో జనరల్, ఓ.బీ.సీలకు 40 శాతం మార్కులు, ఎస్సీ, ఎస్టీ, పీవీఎస్ లకు 40 శాతం మార్కులు అర్హతగా నిర్ణయించారు.
- నెగేటివ్ మార్కింగ్ విధానం లేదు. మ్యాట్, శాట్ లో వచ్చిన

దశ	స్కాలర్ షిప్ మొత్తం (నెలకు రూ.)
హయ్యర్ సెకండరీ లెవల్	1250
గ్రాడ్యుయేట్, పీజీ	2000
పీహెచ్.డి (నాలుగోండ్లు)	యూజీసీ నిబంధనల ప్రకారం

మార్కులు ప్రాతిపదికన రెండో దశ ఎంపిక జరుగుతుంది.

- మొదటి దశ పరీక్ష ఫలితాలను జనవరి/ఫిబ్రవరిలో ప్రకటిస్తారు. రెండో దశ పరీక్ష తేదీలను ఎన్టీఎస్ఈ అధికారులు తర్వాత ప్రకటిస్తారు.

- రెండో దశ పరీక్ష
- దీనికి ఎటువంటి ఫీజు లేదు.
- ఈ పరీక్షను మే రెండో ఆదివారం నిర్వహిస్తారు.
- పరీక్షలో 9, 10 తరగతి నిలబడి నుంచి ప్రశ్నలను ఇస్తారు.
- రెండో దశ పరీక్షలో మ్యాట్, శాట్ ఉంటాయి.
- మ్యాట్ లో 100 ప్రశ్నలు, 100 మార్కులు. 120 నిమిషాల కాలవ్యవధి.
- శాట్ లో 100 ప్రశ్నలు, 100 మార్కులు, 120 నిమిషాల కాలవ్యవధి.
- ఈ పరీక్షలో కూడా నెగేటివ్ మార్కింగ్ విధానం లేదు.
- మ్యాట్, శాట్ లో అర్హత సాధించిన వారిని మెరిట్ ఆధారంగా ఎన్టీఎస్ఈ స్కాలర్ షిప్ లు ఎంపిక చేస్తారు.

పరీక్ష రాయడానికి ఎవరు అర్హులు ?

- కేవల నవోదయ, ప్రభుత్వ, ప్రభుత్వ గుర్తింపు పొందిన ప్రైవేటు పాఠశాలల్లో పదోతరగతి చదువుతున్నవారు అర్హులు. ఓపెన్, డిస్టెన్స్ లెర్నింగ్ విధానంలో విద్యను అభ్యసించినవారు కూడా అర్హులు. 2019, జూలై 1 నాటికి అభ్యర్థుల వయస్సు 18 ఏండ్లు మించరాదు. మొదటిసారి పదో తరగతి పరీక్షకు హాజరుకాకున్నవారు మాత్రమే దరఖాస్తు చేసుకోవడానికి అర్హులు.
- దరఖాస్తు విధానం
- అయో రాష్ట్రాల/కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలలోని లైజెన్ ఆఫ్ సర్వ ప్రత్యేక ప్రకటన విడుదల చేస్తారు. ఆ ప్రకటనలో తెలిపిన విధంగా దరఖాస్తును పూర్తి చేసి పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయుడి సంతకంతో సంబంధిత అధికారికి పంపాలి.
- పూర్తి వెబ్ సైట్: www.ncert.nic.in

... కేశవంతుల వేంకటేశ్వరశర్మ

సూడోకు

డైరీ సూడోకు 105 సమాధానం

8	6	5	1	3	2	9	7	4
4	9	3	8	6	7	5	2	1
1	7	2	5	9	4	6	8	3
3	5	6	2	7	8	1	4	9
2	1	7	9	4	5	3	6	8
9	4	8	6	1	3	7	5	2
7	8	1	3	2	6	4	9	5
5	3	4	7	8	9	2	1	6
6	2	9	4	5	1	8	3	7

డైరీ సూడోకు - 106

9	3	4	6	1
	7		8	5
	6	8		9
5			3	9
	9	8	7	1
2	8	5		3
8		2	4	
5	2	4	6	
7	6		5	4

- నిలువగా, అడ్డంగా ప్రతివరుసలోనూ 1 నుంచి 9 వరకు అంకెలను నింపాలి.
- ఒకసారి రాసిన అంకెను మరొకసారి నింపకూడదు.
- ప్రతి గడిలో రాసిన అంకెను పక్క నింపకూడదు.

సమాధానం రేపటి సంచికలో

'బిటిక్ పూర్తిచేసిన గుణ అనే యువ కుడు బైటిగా మారడానికి కారణమే మిటన్నే ఈ చిత్ర ఇతివృత్తం. మనం చేసే తప్పల వల్ల మన జీవితానికి ఏం జరిగినా ఫర్వాలేదు కానీ పక్కనోడికి మాత్రం ఎలాంటి హాని జరగకూడదనే కథాంశంతో సినిమాను రూపొందించాను' అని అన్నారు అర్జున్ జండ్యాల. ఆయన దర్శకు డిగా పరిచయం అవుతున్న చిత్రం 'గుణ 369'. కార్తీకేయ, అనఘ గుణం నటించారు. అనిల్ కడి యాల, తిరుమలేశ్ రెడ్డి నిర్మాతలు. ఆగస్ట్ 2న ఈ చిత్రం విడుదలకా నుంది. ఈ సందర్భంగా ఆదివారం హైదరాబాద్ లో అర్జున్ జండ్యాల పాత్రికేయులతో ముచ్చటించారు..

కోల్పోయేది ఏమిలేదు!

'నా మనసులోని భావాల్ని నిర్మూలనగా వ్యక్తం చేస్తాను. ప్రయోజనాల్ని ఆశించి అబద్ధాలు మాట్లాడటం ఆస్కలు ఇష్టం ఉండదు' అని చెప్పింది పంజాబీ సోయగం తాస్మీ. ఇటీవల కాలంలో పరిశ్రమ గురించి ఈ సాగసరి చేసిన కొన్ని వ్యాఖ్యలు వివాదాస్పదమయ్యాయి. వీటిపై ఆమె స్పందిస్తూ 'ఎలాంటి సిని నేపథ్యం లేకుండా చిత్రసీమలోకి వచ్చాను. నాకు నచ్చిన సిని మార్ని ఎంచుకుంటూ కెరీర్ను తీర్చిదిద్దకుంటున్నాను. ప్రతి విష యంలో నేను సొంత నిర్ణయాల్నే తీసుకుంటాను. కాబట్టి ఎవరికి సంజాయిషీ ఇచ్చుకునే అవసరం లేదనుకుంటా. కొందరు నా మాటల్ని అహంభావంగా చిత్రించే ప్రయత్నం చేశారు. అలాంటి వ్యక్తుల్ని పట్టించుకోను. ఎవరైనా నాకు నష్టం చేద్దామని ప్రయ త్నించినా భయపడను. ఎందుకంటే ఇక్కడ నేను కోల్పోయేది ఏమీ లేదు. సినిమా అవకాశాలు రాని పక్షంలో నాకు ఇష్టమైన మరో రంగాన్ని ఎంచుకొని రాణిస్తా. నాపై నాకున్న నమ్మకం అలాంటిది' అని ఆత్మవిశ్వాసంతో చెప్పింది తాస్మీ. ప్రస్తుతం ఈ సుందరి హిందీలో 'మిషన్ మంగో' 'సాండ్ కీ అంబో' చిత్రాల్లో నటిస్తున్నది.

IV. సమస్య తెలుగులో చిత్రం [కరంసగర్] రిలీజునం 29 అక్టో 2019

నాగసాధువుగా

సైఫ్ అలీ ఖాన్ నటిస్తున్న తాజా చిత్రం 'లాల్ కష్టాన్'. ప్రస్తుతం చిత్రీకరణ దశలో వుంది. ఇద్దరు అన్నాదమ్ముల ప్రతీకార కథ నేపథ్యంలో ఈ చిత్రాన్ని తెరకెక్కిస్తున్నారు. సైఫ్ అలీ ఖాన్ నాగసాధువుగా అమెరా తరహా పాత్రలో కనిపించబోతున్నాడు. గత రెండేళ్లుగా చిత్రీకరణ దశలో వున్న ఈ చిత్రానికి సంబంధించిన ఫస్ట్ లుక్ ను విడుదల చేశారు. ఈ పోస్టర్లో ముఖానికి విభూది పూసుకుని నుదుటికి ఎర్రని తిలకం దిద్దుకుని సాధువు తరహా తలకట్టుతో కనిపిస్తున్న సైఫ్ అలీ ఖాన్ లుక్ సినిమాపై ఆసక్తిని రేకెత్తిస్తోంది. ఈ చిత్రాన్ని తొలుత ఆగస్టు లేదా సెప్టెంబర్ 8న రిలీజ్ చేయాలని ప్లాన్ చేశారు. అయితే ప్రభాస్ నటిస్తున్న 'సాహో', అక్షయ్ కుమార్ 'మిషన్ మంగో' అదే సమయంలో విడుదల కానుండంతో ఈ చిత్ర విడు దల తేదీని వాయిదా వేశారు.

ఈ అమ్మాయి కోసం

భానుశ్రీ, నోయల్ జంటగా నటిస్తున్న చిత్రం 'ఈ అమ్మాయి' (ఈఎంఐ). డొంతు రమేష్ దర్శకుడు. డి.బుచ్చయ్య నిర్మాత. నాలుగో షెడ్యూల్ పూర్తయింది. సెప్టెంబర్ లో విడుదలకానుంది. దర్శకుడు మాట్లాడుతూ 'మహిళా ప్రధాన ఇతివృత్తంతో తెరకెక్కు తున్న చిత్రమిది. అక్షయ్ కుమార్ కోసం ఓ అమ్మాయి ఎలాంటి పోరాటం చేసింది? ఈ ప్రయోగంలో ఓ మంచి మనసున్న యువకుడు ఆమెకు ఎలా అండగా నిలిచాడన్నది ఆకట్టుకుంటుంది. నాలుగో షెడ్యూల్లో పోలీస్ స్టేషన్ నేపథ్యంలో కీలక సన్నివేశాల్ని చిత్రీకరించాం. నెలాఖరుతో టాకీ పూర్తవుతుంది. విడిశాల్లో పాటల్ని చిత్రీకరిస్తాం' అని తెలిపారు.

అక్కినేని బ్రదర్స్ మట్టిస్థారం?

మట్టిస్థారం చిత్రాలు చేయడం అక్కినేని కథా నాయకులకు కొత్తేమి కాదు. తాజాగా ఈ ఫ్యామిలీ హీరోల నుంచి మరో మట్టిస్థారం రాబో తున్నట్లు తెలుస్తున్నది. ఇందులో అక్కినేని సోద రులు నాగచైతన్య, అఖిల్ కథానాయకు లుగా నటించబోతు న్నట్లు సమాచారం. ఈ సినిమాకు రాహుల్ రవీం ద్రన్ దర్శకత్వం వహిస్తా రని చెబుతున్నారు. ప్రస్తుతం ఆయన నాగార్జునతో 'మన్నెడుడు-2' చిత్రాన్ని రూపొందిస్తున్న విషయం తెలిసిందే. దర్శకుడిగా రాహుల్ రవీంద్రన్ పనితీరు ఎంతగానో మెచ్చిన నాగార్జున ఈ మట్టి స్థారం బాధ్యతలు ఆయనకే అప్పజెప్పారని పిల్వనగర్ పర్లాలో వినిపిస్తున్నది. ఇదిలావుండగా 'మన్నెడుడు-2' అనంతరం నాగార్జున కల్యాణ్ కృష్ణ దర్శకత్వంలో 'బంగా రాజు' చిత్రంలో నటించబోతున్నాడు. ఈ సినిమాలో నాగ చైతన్య ముఖ్యపాత్రలో కనిపించబోతున్నాడు. ఈ చిత్రం పూర్తయిన తర్వాత నాగచైతన్య, అఖిల్ సినిమాను పట్టాచె క్కించేందుకు సన్నాహాలు చేస్తున్నారని అంటున్నారు.

బాధ్యతలు భయపెడితే..

విజివితంలో నేను చూసిన సంఘటనల నుంచి స్ఫూర్తి పొంది ఈ కథ రాసుకున్నాను. బాధ్యతలు ఉన్నవాడు భయపడ దుతూనే ఉంటాడనే అంశంతో ముడిపడి సాగుతుంది. ఎమోషన్స్ తో పాటు అంతర్లీనంగా అందమైన ప్రేమకథ ఉంటుంది. మధ్యతరగతి అమ్మాయితో గుణ ప్రేమాయణం అలరి స్తుంది. 'లెజెండ్' సమయంలో డిఫరెంట్ కాన్సెప్ట్ కుడిన ఈ ఎమోషనల్ ఎంటర్టైన్మెంట్ కథను రాసుకున్నాను. 'ఆర్ఎ క్వి100'లో కార్తీకేయ నటన నన్ను ఆకట్టుకుంది. ఆయన్ని కలిసి ఈ పాయింట్ ను వినిపించ గానే సినిమా చేయడానికి అంగీకరించారు. తొలుత ఇరవై నిమిషాల కథ మాత్రమే రాసు కున్నాను. కార్తీకేయ ఒప్పుకున్న తర్వాతే పూర్తి కథ సిద్ధం చేసుకు న్నాను. కార్తీకేయ పాత్రచిత్రణ గత సినిమా లకు పూర్తి భిన్నంగా ఉంటుంది. అతడి పాత్ర యువతరాన్ని ఆకట్టుకుంటుంది. ఇందులో అడల్ట్ కంటెంట్ ఉండదు. పక్కా ఫ్యామిలీ ఎంటర్టైన్మెంట్ గా అందరినీ మెప్పి స్తుంది. ఊహకందని మలుపులతో ఉత్కం ఠభరితంగా సాగుతుంది. సినిమా ఎలా తీయాలో చేర్చుకున్నా..

ప్రకాశం జిల్లాలోని నర్సింగోలు నా స్వస్థలం. ఒంగోలులో డిగ్రీ చదువుతున్న రోజుల్లో సినిమాలపై ఆసక్తి కలగడంతో హైదరాబాద్ కు వచ్చాను. 'తులసి' సిని మాతో బోయపాటి శ్రీను వద్ద దర్శకత్వం ఖలో నా సినీ ప్రయాణం ప్రారంభమైంది. 'వినవనిదేయరామ' వరకు బోయపాటి వద్ద పలు సినిమాలకు పనిచేశాను. దివంగత దర్శకుడు జండ్యాల మాకు దూరపు బంధువు అవుతారు. జండ్యాల అనే పేరు కూడా నేను సినిమాల్లోకి రావడానికి ఉప యోగపడింది. గురువు బోయపాటి శ్రీను నుంచి సినిమా తీయడం ఎలాగో నేర్చుకు న్నాను. ఏ విధమైన కన్ఫ్యూజన్ లేకుండా నాకున్న అనుభవంతో సొంత శైలిలో ఈ సినిమాను తెరకెక్కించాను. బోయపాటి శ్రీను సినిమా చూసి అద్భుతంగా తీశావని నాకున్న అనుభవంతో సొంత శైలిలో ఈ సినిమాను తెరకెక్కించాను. బోయపాటి శ్రీను సినిమా చూసి అద్భుతంగా తీశావని మెచ్చుకున్నాను. తదుపరి సినిమాల కోసం విభిన్నమైన పాయింట్ కోన్ని కథలు రాసుకున్నాను.

ఆత్రేయపురం రాజు కథ!

షకలక శంకర్ హీరోగా నటిస్తున్న చిత్రం 'ఆత్రేయపురం ఆణి ముత్యం'. ఎం.ఎస్. రెడ్డి స్వీయ దర్శకత్వంలో తెరకెక్కిస్తున్న ఈ చిత్రం ఆదివారం హైదరాబాద్ లో ప్రారంభమైంది. రీతూ భర్తేనా కథానాయిక. పూజా కార్యక్రమాల అనంతరం చిత్రీకరించిన ముహూర్తపు సన్నివేశానికి కె.ఎల్. దామోదరప్రసాద్ క్లాప్ నిచ్చగా, పి.సత్యారెడ్డి కెమెరా స్క్వాన్ చేశారు. సీనియర్ దర్శకుడు వి.సాగర్ గౌరవ దర్శకత్వం వహించారు. అనంతరం షకలక శంకర్ మాట్లా డుతూ 'ఆత్రేయపురం ఆణిముత్యం నా మార్పు హాస్యంతో సాగే

ఎంటర్టైన్మెంట్. దర్శకుడు ఎం.ఎస్.రెడ్డి మంచి కథతో ఈ చిత్రాన్ని రూపొందిస్తున్నారు. ఖచ్చితంగా అందర్నీ ఆకట్టుకుంటుంది' అన్నారు. ఎం.ఎస్.రెడ్డి మాట్లాడుతూ 'ఆత్రేయపురం రాజు అనే యువకుడి చుట్టూ తిరిగే కుటుంబ కథా చిత్రమిది. సమాజంలో మహిళలపై జరుగుతున్న అకృత్యాలను ఈ చిత్రంలో చర్చిస్తున్నాం. ఆత్రేయపురం, హైదరాబాద్ లో చిత్రీకరించబోతున్నాం. ఈ కథకు షకలక శంకర్ అయితే బాగుంటుందని ఆయనతో ఈ చిత్రాన్ని రూపొందిస్తున్నాం' అన్నారు. ఇంద్రజ, తులసి, కాశీవిశ్వనాథ్, డీఎన్ రావు, టీహెచ్ ఈఎల్ ప్రసాద్, పటాన్ నూకరాజు, మహి పాల్ తదితరులు నటిస్తున్నారు. ఈ చిత్రానికి ఎడిటింగ్: మార్కాండ్ కె. వెంకటేష్, కెమెరా: రవి, సంగీతం: వెంగి.

AGASTYA 2
విడుదల
గూణ 369
PRE-RELEASE EVENT
TODAY @ 6PM ONWARDS
CYBER CONVENTIONS
Near Meenakshi Sky Lounge,
Hitex Road, Kondapur, HYD

MYTHRI MOVIE MAKERS
బానిసల పిండుగే శుభాకాంక్షలు
HEART WARMING BLOCKBUSTER
VIJAY DEVERAKONDA IN
Dear Komrade
FIGHT FOR WHAT YOU Love
రచన & దర్శకత్వం: భరత్ కమ్మ
నవీన్ ఎర్షేని వై. రవి శంకర్ మోహన్ (CVM) యష్ రంగినేని
సుజిత సారంగ్ జస్టిన్ ప్రభాకర్ శ్రీజిత సారంగ్ రామాంజనేయులు జై కృష్ణ
మురళి (ఆ) సెంట్ సినిమాన్ రాజా కృష్ణన్ యం.ఆర్. చలసాని రామారావు చెల్లీ అనిల్ ఎర్షేని
చైతన్య ప్రసాద్ రెహమాన్ కె.కె బాలసుబ్రహ్మణ్యం కె.వి.వి. అశ్వంత్ రజని వంశీ శేఖర్